

ASLLAN HAMITI

GJUHË SHQIPE

(GJUHË E BASHKËSISË) PËR KLASËN V TË ARSIMIT FILLOR
dhe

GJUHË SHQIPE (LËNDË ME ZGJEDHJE) PËR KLASËN VII TË ARSIMIT FILLOR

АЛБАНСКИ ЈАЗИК

(ЈАЗИК НА ЗАЕДНИЦАТА) ЗА V ОДДЕЛЕНИЕ ВО ОСНОВНО ОБРАЗОВАНИЕ
и

АЛБАНСКИ ЈАЗИК (ИЗБОРЕН) ЗА VII ОДДЕЛЕНИЕ ВО ОСНОВНО ОБРАЗОВАНИЕ

ARS
studio

GJUHË SHQIPE

(GJUHË E BASHKËSISË) PËR KLASËN V TË ARSIMIT FILLOR
dhe

GJUHË SHQIPE (LËNDË ME ZGJEDHJE) PËR KLASËN VII TË ARSIMIT FILLOR
АЛБАНСКИ ЈАЗИК

(ЈАЗИК НА ЗАЕДНИЦАТА) ЗА V ОДДЕЛЕНИЕ ВО ОСНОВНО ОБРАЗОВАНИЕ
и

АЛБАНСКИ ЈАЗИК (ИЗБОРЕН) ЗА VII ОДДЕЛЕНИЕ ВО ОСНОВНО ОБРАЗОВАНИЕ

Autor: Asllan Hamiti

Recenzentë:

Emine Shabani

Arlind Farizi

Besim Limani

Redaktor: Ismail Hamiti

Lektor: Ismail Hamiti

Redaktor profesional: Ismail Hamiti

Përpunim kompjuterik, ilustrime, kopertina dhe dizajni: Kërsto Gligorjadis –ARS STUDIO

Rregullimi grafik dhe teknik: Kërsto Gligorjadis – ARS STUDIO

Shtyp: Poliesterdej, Rr. Sefedin Nuredini nr. 10, Zona Industriale Vizbeg, 1000 Shkup

Tirazhi: 160

Vendi dhe viti i botimit: Shkup, 2026

Botues: ARS STUDIO, rr. Maksim Gorki nr. 31a – 2, 1000 Shkup

© ARS STUDIO Shkup, 2026

Të gjitha të drejtat janë të rezervuara. Asnjë pjesë e këtij libri nuk guxon të rishtypet ose shumëzohet apo të shfrytëzohet në cilëndo formë elektronike, mekanike ose mënyrë tjetër që tani njihen ose do të paraqiten eventualisht në të ardhmen, ku bëjnë pjesë edhe fotokopjimi dhe incizimi, ose në cilindo sistem për ruajtje dhe kthim të informacioneve, pa leje me shkrim nga botuesi.

Me Vendim për miratim të librit shkollor nga lënda GJUHË SHQIPE (GJUHË E BASHKËSISË) PËR KLASËN V TË ARSIMIT FILLOR dhe GJUHË SHQIPE (LËNDË ME ZGJEDHJE) PËR KLASËN VII TË ARSIMIT FILLOR nr. 26-929/3 datë 12.09.2025 i miratuar nga Komisioni për Libra Shkollor

CIP - Каталогизација во публикација

Национална и универзитетска библиотека "Св. Климент Охридски", Скопје

373.3.016:811.18

HAMITI, Asllan

Gjuhë shqipe (gjuhë e bashkësisë) për klasën V të arsimit fillor dhe gjuhë shqipe (lëndë me zgjedhje) për klasën VII të arsimit fillor = Албански јазик (јазик на заедницата) за V одделение во основно образование и албански јазик (изборен) за VII одделение во основно образование / Asllan Hamiti. - Shkup : Ars studio, 2026. - 119 стр. : илустр. ; 29 см

ISBN 978-608-239-518-0

COBISS.MK-ID 69141509

PËRMBAJTJA СОДРЖИНА

UNË, FAMILJA IME, SHTËPIA DHE MIQTË E MI

Dita e parë në shkollë.....	6
Si i kalova pushimet verore.....	6
TË PËRSHËNDETEMI.....	7
UNË DHE SHOKËT E MI.....	9
Kush jam unë?.....	9
Prezantimi i të tjerëve.....	10
Kush është ky, kjo?.....	10
Kush është ai, ajo?.....	11
Kush jemi ne?.....	12
Kush jeni ju?.....	12
Kush janë ata, ato?.....	13
Përemrat vetorë.....	13
Foljet jam dhe kam në kohën e tashme.....	13
Forma pohore.....	13
Forma mohore.....	14
TË NJOFTOHEMI.....	15
Të njoftohemi me shokët dhe shoqet e klasës.....	16
Përemrat dëftorë.....	18
Nga jemi ne?.....	19
Bashkëbisedime.....	20
Popuj e gjuhë.....	21
Bashkëbisedim (dialog).....	23
Si flet Biljana?.....	25
Bashkëbisedime.....	26
Emri.....	27
Trajta e pashquar dhe e shquar e emrave.....	28
Gjinia e emrave.....	31
Fjalë e shprehje të përdorimit të përditshëm	32
FAMILJA IME.....	34
Përemrat pronorë.....	35
Gjyshja e Teutës.....	36
Shumësi i emrave.....	38
Gëzuar 8 Marsin, nënë!.....	40
Familja më e gjerë.....	43
Edukata familjare.....	44
Mbiemri.....	46
Mbiemrat cilësorë dhe mbiemrat marrëdhëniorë.....	47
Mbiemrat e njëjshëm dhe të panyjshëm.....	49
Në dasmë.....	52
MIQTË E MI.....	53
Viti i Ri dhe Krishtlindjet	54
Letër Plakut të Vitit të Ri.....	55
Shoqëria e vërtetë.....	57

Përshtatja e mbiemrit me emrin.....	58
Në ditëlindjen e shokut.....	59
Vendi i mbiemrit në fjali.....	60
Dhurata për ditëlindje.....	61
Si te zgjedhim një dhuratë?.....	62
SHTËPIA IME.....	63
Folja.....	65
Tri kohët themelore të foljes	68
<i>SHKOLLA, VENDBANIMI, INTERESAT DHE KOHA E LIRË</i>	
SHKOLLA IME.....	70
Prezantimi dhe përshkrimi i shkollës.....	71
Ne klasë.....	73
VENDBANIMI IM.....	74
Kryeqyteti ynë.....	76
Ditët e javës.....	78
Nga shtëpia deri në shkollë.....	79
Orari ditor i aktiviteteve.....	80
Në autobusin urban.....	82
HOBIM.....	84
Hobi i Dejanit.....	85
NË KOHËN E LIRË.....	87
Në piknik.....	88
Fjalë e thjeshtë.....	90
ERDHI VERA.....	91
Në plazh.....	93
<i>TRUPI YNË, SHËNDETI DHE TË USHQYERIT</i>	
TRUPI YNË.....	95
Përshkrimi i njerëzve.....	96
Gjimnastika e mëngjesit.....	97
Ndajfoljet.....	98
Kujdesi për shëndetin tonë.....	99
Te mjeku amë.....	100
Përemrat pyetës.....	102
Te dentisti.....	103
Parafjala.....	104
Diktim.....	105
Ilaçi më i mirë.....	105
TË USHQYERIT.....	106
Çfarë duhet të hamë?.....	108
Konsumimi i ushqimit me rregull.....	109
Në dyqan.....	110
Numrat.....	111
Sa është ora?.....	111
Çfarë hani në mëngjes?.....	113
Në restorant.....	114
Ëmbëlsira.....	116
Pse qeshi shitësja?.....	117
Fjalë dëftore dhe fjalë pyetëse.....	118

TEMA 1

UNË, FAMILJA IME, SHTËPIA DHE MIQTË E MI

- Prezantimi i shokëve
- Unë dhe shokët e mi
- Të njoftohemi
- Familja ime
- Gjyshja e Teutës
- Prezantimi dhe përshkrimi i anëtarëve të familjes më të gjerë
- Edukata familjare
- Në dasmë
- Miqtë e mi
- Shtëpia ime
- Prezantimi i shtëpisë

Ndërtimet gramatikore

- Përemrat vetorë: unë, ti, ai/ajo, ne, ju, ata/ato
- Përemrat pronorë: nëna ime/ gjyshi im / motra e tij, vëllai i saj
- Përemrat dëftorë: ky, kjo, ai, ajo, këta, këto, ata, ato
- Përemrat pyetës: ç' / çfarë / çka; kush; cili / cila / cilët/cilat
- Përemrat pronorë: im, yt, ynë, juaj, i/e tij, i/e saj
- Format e foljes jam dhe kam në kohën e tashme]
- Fjalitë dëftore dhe pyetëse

Dita e parë në shkollë

Lexojeni me zë këtë vjershë.
Читајте ја на глас ова песна.

Kaluan pushimet
Të dashur fëmijë
Filloi mësimi
Në shkollë përsëri.

Oh sa ëmbël
Zilja cingëron
Për në mësim
Nxënësit i fton.

Ejani shokë e shoqe
Në shkollë të shkojmë
Me gëzim e valle
Mësimet t'ia fillojmë.

Rishkruaje në fletore vjershën me shkronja të dorës.
Препиши ја песната во тетратка со ракописни букви.

Si i kalova pushimet verore?

Pushimet verore këtë vit ishin të bukura dhe me plot lumturi. Unë me anëtarët e familjes këtë vit ishim në Turqi.

Unë në këtë pushim, nuk e kam lënë anash as leximin e librave. Veç kësaj gjatë pushimeve kemi vizituar edhe të afërmit tanë.

Pas këtyre gjërave, po afrohej dita përsëri për t'u kthyer në shkollë dhe për të vazhduar mësimet.

Bëhuni kreativë
Бидете креативни

Me disa fjali tregoni si e kaluat pushimin veror.
Во неколку реченици раскажете како го поминавте летниот одмор.

TË PËRSHËNDETEMI

Përshëndetje!

Përshëndetje!

Mirëmëngjes!

Mirëmëngjes!

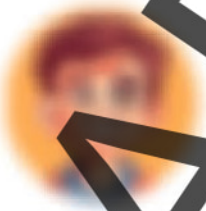
Mirëdita!

Mirëdita!

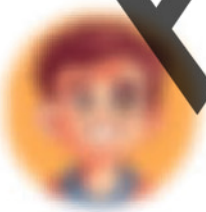
Mirëmbrema!

Mirëmbrema!

Ditën e mirë!

Ditën e mirë!

Natën e mirë!

Natën e mirë!

Tungjatjeta!

Tungjatjeta!

Mirupafshim!

Mirupafshim!

Mirë se erdhe!
Mirë se erdhët!

Mirë se të gjeta!
Mirë se ju gjeta!

Puna e mbarë!

Mbarë paç!

Udha e mbarë!

Mbarë paç!

Lamtumirë!

Lamtumirë!

Puno me shokun ose shoqen

Работи со другар или со другарка

Përdorni përshëndetjet e dhëna në dyshe.
Gjeni përshëndetjet përkatëse në gjuhën tuaj amtare.

UNË DHE SHOKËT E MI

PREZANTIME

Kush jam unë?

Unë jam Dejani.
Jam nxënës i klasës së shtatë.
Kam 14 vjet.

Unë quhem Gordana.
Jam nxënëse e klasës së pestë.
Jam dymbëdhjetë vjeçe.

Emrin e kam Lejla.
Jam nga Shkupi.
Dua të di shumë gjuhë.

Më quajnë Natasha.
Jam nxënëse e shkollës fillore.
Dua ta mësoj edhe gjuhën shqipe.

Bëhuni kreativë

Бидете креативни

1. Përktheni në gjuhën tuaj amtare prezantimet e mësipërme.
2. Prezantoje veten. Kush je ti?

Prezantimi i të tjerëve

Kush është ky, kjo?

Ky është Dejani.
Ai është nxënës i klasës së shtatë.
Ai është 14 vjeç.

Kjo quhet Gordana.
Ajo është nxënëse e klasës së pestë.
Ajo është dymbëdhjetë vjeçe.

E quajnë Natasha.
Ajo është nxënëse e shkollës fillore.
Ajo do ta mësojë edhe gjuhën shqipe.

Emrin e ka Lejla.
Ajo është nga Shkupi.
Do ta dijë edhe gjuhën shqipe.

Bëhuni kreativë
Бидете креативни

1. Përktheni në gjuhën tuaj amtare prezantimet e mësipërme.
2. Prezantoje shokun ose shopen që e ke afër.

Kush është ai, ajo?

Ai është Dejani.

Ai është nxënës i klasës së shtatë.

Ai është 14 vjeç.

Ajo quhet Gordana.

Ajo është nxënëse e klasës së pestë.

Ajo është dymbëdhjetë vjeçe.

E quajnë Natasha.

Ajo është nxënëse e shkollës fillore.

Ajo do ta mësojë edhe gjuhën shqipe.

Emrin e ka Lejla.

Ajo është nga Shkupi.

Do ta dijë edhe gjuhën shqipe.

Bëhuni kreativë
Бидете креативни

1. Përktheni në gjuhën tuaj amtare prezantimet e mësipërme.
2. Prezantoje shokun ose shoqen që është larg teje.

Kush jemi ne?

Unë (Dejani), Gordana, Natasha dhe Lejla
jemi nxënës.
Mësojmë në një shkollë.
Ne jemi miq shumë të mirë.
Gjuhë shqipe mësojmë bashkë.

Bëhuni kreativë

Бидете креативни

Prezantoje veten dhe shokun apo shoqen që e ke pranë.

Kush jeni ju?

Ju jeni nxënës.
Mësoni në një shkollë.
Jeni miq shumë të mirë.
Gjuhë shqipe mësoni bashkë.

Bëhuni kreativë

Бидете креативни

1. Përktheni në gjuhën tuaj amtare prezantimet e mësipërme.
2. Prezanto një grup nxënësish që gjenden afër.

Kush janë ata, ato?

Ata janë nxënës.
Mësojnë në një shkollë.
Janë miq shumë të mirë.
Gjuhë shqipe mësojnë bashkë.

Bëhuni kreativë

Бидете креативни

1. Përktheni në gjuhën tuaj amtare prezantimet e mësipërme.
2. Prezanto një grup nxënësish që gjenden larg teje.

Përemrat vetorë

PËREMRRAT VETORË	Лични заменки
Unë	Јас
Ti	Ти
Ai, Ajo	Тој, Таа, Тоа
Ne	Ние
Ju	Вие
Ata, Ato	Тие

Hulumto

Истражи

Çfarë ngjashmërih dhe dallimesh ka ndërmjet përemrave vetorë të gjuhës shqipe dhe të gjuhës maqedonase?

Какви сличности и разлики има меѓу личните заменки на албанскиот и на македонскиот јазик?

Foljet jam dhe kam në kohën e tashme

Forma pohore - Потврдна форма

Folja ndihmëse jam	Помошен глагол сум
Unë jam	Јас сум
Ti je	Ти си
Ai, Ajo është	Тој, Таа, Тоа е
Ne jemi	Ние сме
Ju jeni	Вие сте
Ata, Ato janë	Тие се

Folja ndihmëse kam	Помошен глагол има
Unë kam	Јас имам
Ti ke	Ти имаш
Ai, Ajo ka	Тој, Таа, Тоа има
Ne kemi	Ние имаме
Ju keni	Вие имате
Ata, Ato kanë	Тие имаат

1. Forma mohore - Одречна форма

Folja ndihmëse jam	Помошен глагол сум
Unë nuk jam	Јас не сум
Ti nuk je	Ти не си
Ai, Ajo nuk është	Тој, Таа, Тоа не е
Ne nuk jemi	Ние не сме
Ju nuk jeni	Вие не сте
Ata, Ato nuk janë	Тие не се

Folja ndihmëse kam	Помошен глагол има
Unë nuk kam	Јас немам
Ti nuk ke	Ти немаш
Ai, Ajo nuk ka	Тој, Таа, Тоа нема
Ne nuk kemi	Ние немаме
Ju nuk keni	Вие немате
Ata, Ato nuk kanë	Тие немаат

2. Forma mohore - Одречна форма

Folja ndihmëse jam	Помошен глагол сум
Unë s' jam	Јас не сум
Ti s'je	Ти не си
Ai, Ajo s'është	Тој, Таа, Тоа не е
Ne s'jemi	Ние не сме
Ju s'jeni	Вие не сте
Ata, Ato s'janë	Тие не се

Folja ndihmëse kam	Помошен глагол има
Unë s' kam	Јас немам
Ti s'ke	Ти немаш
Ai, Ajo s'ka	Тој, Таа, Тоа нема
Ne s'kemi	Ние немаме
Ju s'keni	Вие немате
Ata, Ato s'kanë	Тие немаат

Shkruaj në fletore
Пишувај во тетратка

Plotësoni fjalitë:

Unë jam _____.
Ti je _____.
Ai është _____.
Ne jemi _____.
Ju jeni _____.
Ata, janë _____.
Ato janë _____.

Plotësoni fjalitë:

Unë nuk jam _____.
Ti nuk je _____.
Ai s'është _____.
Ne nuk jemi _____.
Ju s'jeni _____.
Ata, nuk janë _____.
Ato s'janë _____.

Hulumto
Истражи

Hulumto ngjashmëritë e formës pohore dhe mohore të foljeve në gjuhën shqipe dhe në atë maqedonase. Истражи ги сличностите на потврдна и одречна форма во албанскиот и македонскиот јазик.

TË NJOFTOHEMI

Njoftimi i mësueses me nxënësit

MËSUESJA:

Përsëndetje nxënës të dashur!

Unë quhem Adelina Hasani.

Jam mësuese e gjuhës shqipe.

Më vjen mirë që keni zgjedhur të mësoni gjuhën shqipe.

Shpresoj që hap pas hapi do të arrijmë të flasim e të shkruajmë shqip.

Me kërkesën e mësueses, nxënësit prezantohen një nga një. Për shembull:

MAJA:

Përsëndetje!

Unë quhem Maja.

Jam nxënëse e klasës së shtatë.

Unë flas maqedonisht, anglisht dhe gjermanisht.

MIKI:

Mirëdita!

Unë quhem Miki.

Jam nxënës i klasës së pestë.

Unë di serbisht, frëngjisht dhe spanjisht. Por, dua të mësoj edhe shqip.

Këndi i gjuhës

GJUHËT - ЈАЗИЦИ			
македонски македонски јазик	maqedonisht gjuhë maqedonase	англиски англиски јазик	anglisht gjuhë angleze
албански албански јазик	shqip gjuhë shqipe	германски германски јазик	gjermanisht gjuhë gjermane
српски српски јазик	serbisht gjuhë serbe	француски француски јазик	frëngjisht gjuhë frënge
турски турски јазик	turqisht gjuhë turke	шпански шпански јазик	spanjisht gjuhë spanjolle
ромски ромски јазик	gjuhë rome	италијански италијански јазик	italisht gjuhë italiane
влашки влашки јазик	vllahisht gjuhë vllahe	руски руски јазик	rusisht gjuhë ruse
бугарски бугарски јазик	bullgarisht gjuhë bullgare	кинески кинески јазик	kinezisht gjuhë kineze
грчки грчки јазик	greqisht gjuhë greke	португалски португалски јазик	portugalisht gjuhë portugeze

Të njoftohemi me shokët dhe shoqet e klasës

Njoftohuni me shoqet dhe shokët e grupit sipas dialogëve të mëposhtëm.

VESNA: Përshëndetje!
Unë jam Vesna. Po ti?
BOJANI: Unë jam Bojani.
VESNA: Gëzohem që u njohëm!

MARTINI: Mirëdita!
Unë jam Martini. Po ti?
SLLAVICA: Unë jam Sllavica.
MARTINI: Më vjen mirë!

SANELLA: Tungjatjeta!
Unë quhem Sanella. Po ti, si quhesh?
LUBOMIRI: Unë quhem Lubomir.
SANELLA: Mirupafshim!
LUBOMIRI: Ditën e mirë!

SANJA: Mirëmëngjesi!
RAMIZI: Mirëmëngjesi!
SANJA: Si të quajnë?
RAMIZI: Më quajnë Ramiz.
Po ty, si të quajnë?
SANJA: Më quajnë Sanja.
RAMIZI: Më vjen mirë që u njohëm.
Shihemi nesër.
SANJA: Tung!

Në gjuhën shqipe, përveç emrave të përgjithshëm, edhe emrat e përveçëm (emrat e njerëzve, emrat gjeografikë etj.) përdoren në trajtën e pashquar dhe në trajtën e shquar.

Во албанскиот јазик, освен општите именки, и сопствените именки (личните именки, географските термини и др.) се употребуваат во нечленувана и во членувана форма. Për shembull. На пример:

trajta e pashquar нечленувана форма	trajta e shquar членувана форма	македонски
Agim	Agimi	Агим
Driton	Dritoni	Дритон
Gani	Ganiu	Гани
Shpresë	Shpresa	Шпреса
Bukurie	Bukurija	Букурије
Bojan	Bojani	Бојан
Zoran	Zorani	Зоран
Sasho	Sashoja	Сашо
Elizabetë	Elizabeta	Елизабета
Sllavicë	Sllavica	Славица
Sanellë	Sanella	Санела
Mari	Maria	Марија
Turan	Turani	Туран

Detyrë Задача

Shkruani me alfabetin e shqipes emrat e shokëve dhe të shoqeve të grupit në të dy format (në trajtën e pashquar dhe në trajtën e shquar). Detyrën e shkruar në fletore lexojeni në klasë.

Hulumto Истражи

Hulumto dallimet në shquarsinë e emrave të përveçëm në gjuhën shqipe dhe në gjuhën maqedonase. Истражи ги разликите во определеноста на сопствените именки во албанскиот и во македонскиот јазик.

Përemrat dëftorë

Përemri dëftor shërben për të treguar frymorë ose sende që ndodhen afër ose larg folësit. Ata përdoren bashkë me emrin ose e zëvendësojnë atë.

Përemrat dëftorë ndryshojnë sipas gjinisë, numrit dhe rasës. P.sh.:

- Ky djalë quhet Sabian.
- Kjo vajzë lexon bukur.
- Ai libër është i ri.
- Ajo çantë është e re.
- Këto lule duhet ujitur.
- Nxënësi i këtillë duhet lavdëruar.

Përemra dëftorë janë:

Përemra dëftorë - Показни замени			
për afër - за блиску		për larg - за далеку	
ky	овој	ai	тој
kjo	ова	ajo	таа
këta	овие (м. род)	ata	тие (м. род)
këto	овие (ж. род)	ato	тие (ж. род)
i këtillë, i tillë	ваков	i atillë	таков
e këtillë, e tillë	ваква	e atillë	таква
të këtillë	вакви (м. род)	të atillë	такви (м. род)
të këtilla	вакви (ж. род)	të atilla	такви (ж. род)

Shkruaj në fletore

Пишувај во тетратка

Rishkruani fjalitë dhe vini në vendin e duhur përemrat dëftorë:

Препишете ги речениците и ставете ги показните замени на соодветно место:

këto, ato, ky, ata, të atillë, kjo, ai, të këtilla, ajo, e këtillë

1. .... është Marjani.

2. .... është mësuese Drita.

3. .... janë nxënës.

4. .... është shoku im Denisi.

5. .... klasë është e madhe.

6. .... karrige janë të reja.

7. .... vajza janë shoqe.

8. Fëmijët .... janë ardhmëria jonë.

9. Shok .... nuk ka.

10. Ne shpesh themi fjalë .....

Nga jemi ne? Prezantime

Lexo
Читай

Detyrë
Задача

1. Nga është Ivani?
2. Cila është përkatësia nacionale e tij?
3. Cila është gjuha amtare që e flet ai?

Bëhuni kreativë

Бидете креативни

Shtroni pyetje dhe përgjigjuni edhe për personat e tjerë në prezantimet e mësipërme.

Ushtro

Вежбај

Prezantohuni sipas modelit të mësipërm.

Bashkëbisedime

Lexo
Читай

IVANI: Përshëndetje!
SANELLA: Përshëndetje!
IVANI: Unë jam Ivani nga Shkupi. Po ti, nga je?
SANELLA: Unë jam nga Tetova. Quhem Sanella.
IVANI: Ditën e mirë!
SANELLA: Mirupafshim!

STOJANI: Mirëdita!
RAMIZI: Mirëdita!
STOJANI: Unë jam Stojani nga Kumanova.
Po ti, si quhesh?
RAMIZI: Unë quhem Ramiz. Jam nga Gjevgjelia.
STOJANI: Ditën e mirë!
RAMIZI: Më vjen mirë që u njohëm!

VASILI: Mirëmëngjesi!
LEJLA: Mirëmëngjesi!
VASILI: Më quajnë Vasil. Jam nga Manastiri.
Po ty, si të quajnë?
LEJLA: Më quajnë Lejla. Unë jam nga Gostivari.
VASILI: Gëzohem!
LEJLA: Ditën e mirë!

Bëhuni kreativë
Бидете креативни

Njoftohuni me shoqet dhe shokët e grupit sipas dialogëve të mësipërm.

Popuj e gjuhë

Të njohim edhe popuj e gjuhë të ndryshme.
Да запознаеме и други народи и јазици.

Këndi i gjuhës

gjinia mashkullore	gjinia femërore
машки род	женски род

Unë jam ...

maqedonas
shqiptar
turk
vllah
serb
boshnjak
rom
anglez
gjerman
francez
italian
spanjoll
grek
rus

Unë jam ...

maqedonase
shqiptare
turke
vllah
serbe
boshnjake
rome
angleze
gjermane
franceze
italiane
spanjolle
greke
ruse

Bëhuni kreativë

Бидете креативни

Thoni gjininë femërore të nacionaliteteve të dhëna:

Кажејте го женскиот род од дадениите националности:

kroat
sloven
malazez
polak
çek
slovak
zviceran

hungarez
kanadez
portugez
kinez
japonez
suedez
danez

amerikan
europian
indian
afrikan
brazilian
meksikan
arab

Krijo

Твори

Formoni fjali me falët e dhëna:

Составејте реченици со дадениите зборови. Пër shembull:

Angli, anglez/angleze, anglisht

Unë jam nga Anglia. Jam anglez(e) dhe flas anglisht.

Maqedonia e Veriut, maqedonas-e, maqedonisht

Shqipëri, shqiptar-e, shqip

Bullgari, bullgar-e, bullgarisht

Greqi, grek-e, greqisht

Serbi, serb-e, serbisht

Rumani, rumun-e, rumanisht

Kroaci, kroat-e, kroatisht

Sloveni, sloven-e, slovenisht

Itali, italian-e, italisht

Turqi, turk-e, turqisht

Rusi, rus-e, rusisht

Gjermani, gjerman-e, gjermanisht

Spanjë, spanjoll-e, spanjisht

Francë, francez-e, frëngjisht

Amerikë, amerikan-e, anglisht

Kinë, kinez-e, kinezisht

Japoni, japonez-e, japonisht

Bashkëbisedim (dialog)

IGORI: Mirëdita!

ERKANI: Mirëdita!

IGORI: Si quhesh?

ERKANI: Unë quhem Erkan. Po ti?

IGORI: Unë jam Igori. Nga je Erkan?

ERKANI: Jam nga Turqia, nga Stambolli. Unë jam turk. Po ti?

IGORI: Unë jam nga Maqedonia e Veriut, nga Shkupi. Jam maqedonas.

ERKANI: Po këta, cilët janë?

IGORI: Kjo këtu është Drita, është shqiptare. Ky është Zorani, ai është serb.

Ajo atje është Esmë, është rome. Ai është Vangjeli, është vllah.

Të gjithë jemi nga Maqedonia e Veriut. Jemi pjesëtarë të një grupi. E vizitojmë Stambollin.

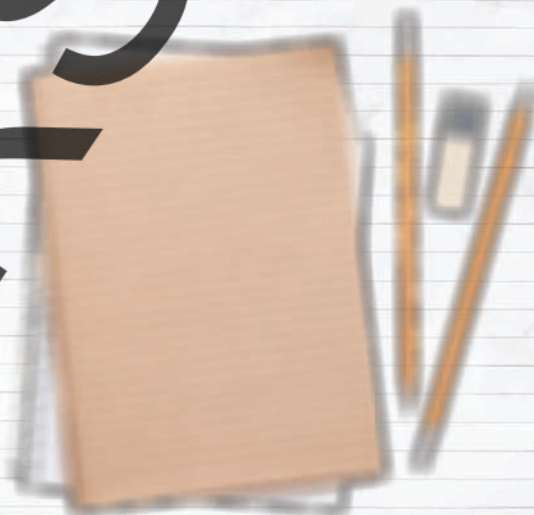
ERKANI: Mirë se erdhët! Stambolli është qytet i madh dhe shumë i bukur.

Detyrë

Задача

Përkthejeni këtë bashkëbisedim.

ARCS

Bëhuni kreativë

Бидете креативни

Bashkëbisedoni sipas modelit të mëposhtëm. Jepni mendimin tuaj për personat në foto.

Për shembull:

Разговаряйте според долу дадениот пример. Искажете го вашето мислење за лицата на сликите. На пример:

NXËNËSI A: Unë mendoj se personi në fotografinë numër 1, 2, 3 ... është nga Anglia, është anglez-e dhe flet anglisht.

NXËNËSI B:

- Po. Edhe unë mendoj se ai (ajo) është nga Anglia, është anglez-e dhe flet anglisht.
- Jo. Unë mendoj se ai (ajo) nuk është nga Anglia. Ai është nga Amerika, është amerikan-e dhe flet anglisht.

1

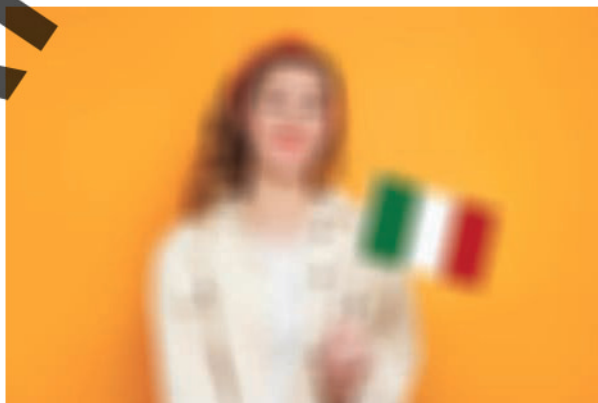
2

3

4

5

Si flet Biljana?

Лехо
Читај

Unë quhem Biljana Dimovska. Jam nga Prilepi, nga Maqedonia e Veriut. Jam nxënëse e klasës së shtatë. Kam korrespondencë me shumë shoqe e shokë nga të gjitha shtetet e Ballkanit, nga Europa dhe nga bota. Dua të di shumë gjuhë.

Unë flas maqedonisht, anglisht dhe gjermanisht. Tani dua të mësoj edhe gjuhën shqipe, frëngjishten dhe italishten. Anglisht di mirë, ndërsa turqisht di pak fjalë.

Pyetje për tekstin

Прашања за текстот

1. Si e ka emrin vajza?
2. Si e ka mbiemrin?
3. Nga është ajo?
4. Çështë ajo?
5. Cila është gjuha e saj amtare?

6. Me kë korrespondencë?
7. Çfarë do të dijë ajo?
8. Si flet ajo?
9. Cilën gjuhë e di mirë?
10. Sa fjalë ajo di turqisht?

Bashkëbisedime

Lexoni bashkëbisedimet e mëposhtme:

1

ANETA: Mirëmëngjesi, Goran!
GORANI: Mirëmëngjesi, Aneta!
ANETA: Si je?
GORANI: Mirë jam. Po, ti, si je?
ANETA: Edhe unë mirë jam.
Jam pak e lodhur.
GORANI: Pse?
ANETA: Mbrëmë kam mësuar deri
vonë. Sot jam zgjuar herët.

2

SEMRA: Mirëdita!
IGORI: Mirëdita!
SEMRA: Ku po shkon?
IGORI: Po shkoj në treg.
SEMRA: Pse?
IGORI: Dua të blej mollë, mandarina e
shegë.
SEMRA: Mirë. Edhe unë jam duke shkuar
në treg.
IGORI: Atëherë, të shkojmë së bashku.
SEMRA: Ani, mirë. Shkojmë.

4

Luljeta e Vesna takuan Orhanin. Luljeta
e njohte, ndërsa Vesna u takua për herë
të parë me Orhanin.

3

ZORANI: Mirëmbrema, gjysh!
GJYSHI: Mirëmbrema, nipi im!
ZORANI: Si je, gjysh?
GJYSHI: Mirë jam, faleminderit!
Po, ti, si je?
ZORANI: Mirë jam edhe unë. Si djalë i ri.
Ku po shkon, o gjysh?
GJYSHI: Po shkoj në teatër.
ZORANI: A të vij edhe unë?
GJYSHI: Eja, të pastë gjyshi!

LULJETA: Tungjatjeta, Orhan!
ORHANI: Tungjatjeta!
VESNA: Kush është ky?
LULJETA: Ky është Orhani, fqinji im.
VESNA: Të njoftohemi. Unë jam Vesna.
ORHANI: Unë jam Orhani. Banoj në të
njëjtën ndërtesë me Luljetën.
VESNA: Unë jetoj në Karposh, afër
qendrës tregtare "City Mall".
ORHANI: Gëzohem që u njohëm!
VESNA: Edhe mua më vjen mirë që u
njohëm.
LULJETA e VESNA: Ditën e mirë, Orhan!
ORHANI: Mirupafshim!

Përkthim
Перевод

Përktheni bashkëbisedimet e mësipërme.

Emri

Emërto atë që sheh në fotografi.

Именувај тоа што го гледаш на слика.

Mbani mend!

Запомнете!

Fjalët që emërtojnë qenie të gjalla, sende etj., janë **emra**.

Зборовите кои означуваат суштества, предмети и др. се **именки**.

Shkruaj në fletore

Пишувај во тетратка

Shkruani dy trajtat e emrave të dhënë më sipër.

Напишете ги двете форми на зоредадениите именки.

trajta e rashquar
нечленувана форма

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

trajta e shquar
членувана форма

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Trajta e pashquar dhe e shquar e emrave

Të gjithë emrat në gjuhën shqipe kanë dy trajta:
trajtën e pashquar dhe trajtën e shquar.

Во албанскиот јазик сите именки имаат две граматички форми:
нечленувана и членувана форма.

Formë përfaqësuese apo bazë e emrit është trajta e pashquar, numri njëjës, rasa emërore:
djalë, vajzë, shkollë, lule, letër, njeri, kompjuter, lepur, qen, piano etj.

Trajta e shquar e emrit formohet duke i shtuar trajtës së pashquar nyjën shquese, përkatësisht mbaresën:

- a) për emrat e gjinisë mashkullore **-i** ose **-u** dhe
- b) për emrat e gjinisë femërore **-a** ose **-ja**.

Hulumto

Истражи

Hulumto lidhur me mënyrën e formimit të shquarsisë së emrave në gjuhën shqipe dhe në gjuhën tënde amtare.

Истражувај во врска со начинот на образување на членуваната форма на именките во албанскиот и во твојот мајчин јазик.

Shkruaj në fletore

Пишувај во тетратка

1. Rishkruani dhe formoni trajtën e shquar të këtyre emrave:
Препишете и образувајте ја членуваната форма на овие именки:
2. Rishkruani dhe formoni trajtën e pashquar të këtyre emrave:
Препишете и образувајте ја нечленуваната форма на овие именки:

1

shkollë	.....
mësuese	.....
klasë	.....
laps	.....
gomë	.....
fletore	.....
dritare	.....
bankë	.....
tabelë	.....
lule	.....
baba	.....

2

oborri	.....
kompjuteri	.....
telefoni	.....
libri	.....
banania	.....
delfini	.....
ora	.....
qeni	.....
zogu	.....
televizori	.....
njeriu	.....

Puno me shokun ose shoqen

Работи со другар или другарка

Nxënësit përshëndeten në çifte, duke marrë role të ndryshme dhe duke i ndryshuar situatat e bisedave: në dyqan, gjatë takimeve me më të rritur dhe me fëmijë në fqinjësi etj.

Aktivitet ndërveprues

Интерактивна активност

Nxënësit simulojnë situata reale nga jeta e shkollës, për shembull shkuarja në bibliotekë për të huazuar një libër. Si:

Mirëdita, a e keni librin ... nga ... Po, faleminderit! Ju lutem ma jepni.

Puno në grup

Работи во група

Nxënësit ndahen në grupe të vogla dhe luajnë lojën “Pyetje dhe përgjigje”, si p.sh.:

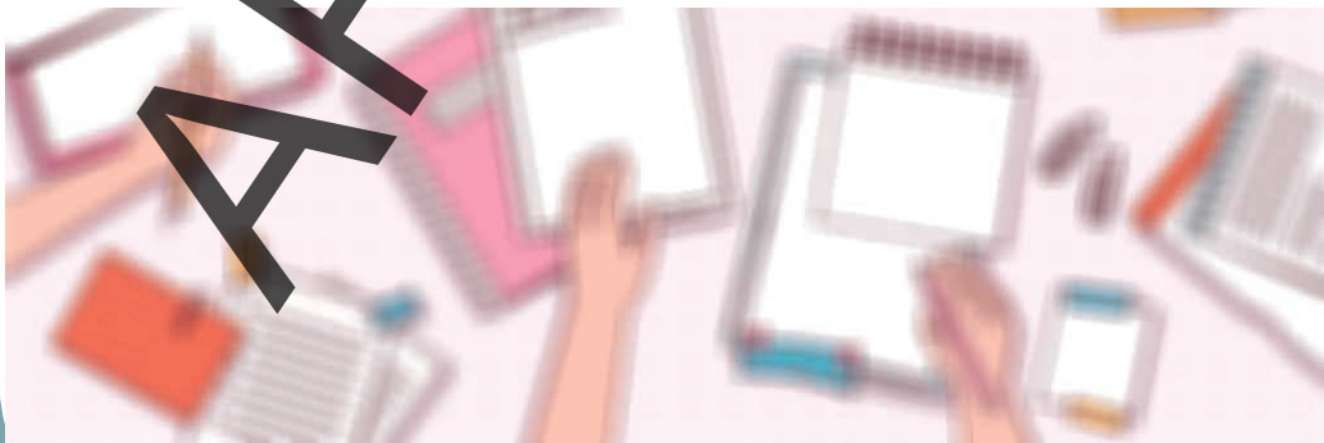
- Kush lexon?
- Maja lexon.
- Kush shkruan?
- Sara shkruan.
- Çfarë lexoni?
- Ne lexojmë një libër.

Bëhuni kreativë

Бидете креативни

Nxënësit punojnë në fletë pune me vizatime në të cilat do të shënojnë fjali të shkurtra me përemra vetorë dhe përemra dëftorë. P.sh.:

- Përshëndetje! Unë jam Ana.
- Ky është Tomi.
- Kush janë ata fëmijë?
- Ata janë Nora dhe Blerimi.

Shkruaj në fletore Пишувaj во тетратка

Rishkruani fjalitë dhe shënoni **e saktë** / **e pasaktë** për thënie ku foljet **jam** dhe **kam** janë përdorur drejt ose gabimisht:

e saktë / e pasaktë	✓ / x
Ata kemi shumë libra.	
Igori ka një motër.	
Unë jam Fidani.	
Ana kam një vëlla.	
Ti është Maksimi.	
Ajo ka një kompjuter.	
Ne jemi nxënës.	
Ato janë nxënës.	
Ju jeni të lumtur.	

Puno me shokun ose shoqen Работи со другар или другарка

Nxënësit kopjojnë një dialog. Në fund të tekstit e shënojnë emrin dhe mbiemrin dhe pastaj e ndërrojnë me shokun, me qëllim që të kontrollojnë sa të suksesshëm kanë qenë.

Gjinia e emrave

Gjinia e emrave në gjuhën shqipe mund të dallohet fare lehtë.

Zakonisht emrat e gjinisë mashkullore mbarojnë me bashkëtingëllore, ndërsa ata të gjinisë femërore mbarojnë në zanore.

Por, edhe më lehtë gjinia e emrave dallohet në trajtën e shquar. Kështu, formës përfaqësuese i shtohen këto mbaresa shquese:

- a) mbaresa **-i** ose **-u** emrave të gjinisë mashkullore;
- b) mbaresa **-a** ose **-ja** emrave të gjinisë femërore;

Treguesit gramatikorë të emrit po i paraqesim edhe në mënyrë tabelore:

GJINIA MASHKULLORE			
TRAJTA E PASHQUAR		NYJA SHQUESE	TRAJTA E SHQUAR
1	emra që mbarojnë me bashkëtingëllore:	+ i	top + i = topi
2	me bashkëtingëlloret: k, g, h	+ u	ujk + u = ujku
3	me zanoren: i	+ u	njeri + u = njeriu

GJINIA FEMËRORE			
TRAJTA E PASHQUAR		NYJA SHQUESE	TRAJTA E SHQUAR
1	emra që mbarojnë me zanoren: ë	+ a	nënë + a = nëna
2	me zanoren: e	+ ja	lule + ja = lulja
3	me zanoren: i	+ a	shtëpi + a = shtëpia
4	me zanoret: o, a, e, y	+ ja	vazo + ja = vazoja

Detyrë

Задача

Shkruani në fletore ndaras sipas gjinisë në dy kolona emrat e mëposhtëm:.

Напишете ги на тетратка одвоено според родот во две колони долу дадените именки:

shok, libër, gomë, tabelë, lopë, Agron, dardhë, lule, trëndafil, bukë, peshk, diell, Teutë, klasë, kabinet, Mari, dritare, kuti, piano, kokë, këmbë, mjek, punëtor, Francë, Gjermani, top, liqen.

Hulumto

Истражи

Hulumto lidhur me mënyrën e formimit të gjinisë së emrave në gjuhën shqipe dhe në gjuhën tënde amtare.

Истражувај во врска со начинот на образување на родот на именките во албанскиот и во твојот мајчин јазик.

FJALË E SHPREHJE TË PËRDORIMIT TË PËRDITSHËM ЗБОРОВИ И ИЗРАЗИ ОД СЕКОЈДНЕВНАТА УПОТРЕБА

Të mësojmë këto fjalë e shprehje të përdorimit të përditshëm:

Po.

Да.

Ku?

Каде?

Jo.

Не.

Pse?

Зошто?

Kështu.

Бака.

Si?

Како?

Ashtu.

Така.

Mirë.

Добро.

Shumë.

Многу.

Keq.

Лошо.

Pak.

Малку.

Kur?

Кога?

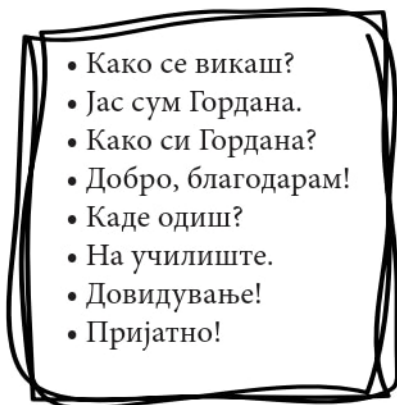
Aktivitet ndërveprues Интерактивна активност

Nxënësit punojnë në çifte. Nxënësi A e thotë fjalën ose shprehjen e përdorimit të përditshëm në shqip, nxënësi B e thotë në maqedonisht. Pastaj, nxënësi B e thotë fjalën në maqedonisht, nxënësi A në shqip.

Përkthim

Превод

Përkthejeni dialogun e mëposhtëm:

Detyrë

Задача

Lexojeni tekstin e mëposhtëm:

Unë jam Margarita. Jam nxënëse e klasës së pestë. Dua ta mësoj edhe gjuhën shqipe. Edhe unë kam zgjedhur lëndën e Gjuhës shqipe – tha Olgeri. Hap pas hapi do ta mësojmë mirë gjuhën shqipe – thanë Margarita e Olgeri.

Bisedë për tekstin

Разговор за текстот

1. Për cilët flitet në këtë tekst?
2. Kush është Margarita?
3. Çfarë thotë Margarita?
4. Çfarë tha Olgeri?
5. Çfarë thanë Margarita e Olgeri?

FAMILJA IME

Lexojmë

Читаем

Unë jam Gordana. Jam 13 vjeçe. Babai im quhet Boban. Nëna ime quhet Zorica. Kam edhe një vëlla që quhet Ilija. Ai është nxënës i klasës së pestë. Është 11 vjeç. Unë kam edhe një motër. Ajo e ka emrin Tatjana.

Babai i babait ose gjyshi im quhet Spiro, ndërsa nëna e babait apo gjyshja ime quhet Sllavica. Babai i nënës sime, që për mua është gjysh, quhet Petar. Nëna e nënës sime, që është gjyshja ime, quhet Sllobodanka.

Përkthim

Перевод

Përkthejeni tekstin e mësipërm.

Aktivitet ndërveprues

Интерактивная активность

Nxënësit sjellin fotografi me anëtarët e familjes dhe i prezantojnë sipas modelit:

Kjo është nëna ime Zorica. Ky është babai im Bobani. Ky është vëllai im Ilija. Kjo është motra ime Tatjana...

Përemrat pronorë

Fjala që tregon se kujt i takon një pronë e caktuar quhet **përemër pronor**.

Përemri pronor ka gjininë mashkullore dhe femërore, ka numrin njëjës dhe shumës.

Përemri pronor ka tri veta, sikurse edhe përemri vetor.

Për shembull:

- Babai **im** quhet Boban.
- Nëna **ime** quhet Zorica.
- Qeni **yt** quhet Bubi.
- Motra **jote** është e vogël.
- Gjyshja **e saj** është mjeke.
- Gjyshi **i tij** quhet Spiro.
- Shkolla **jonë** është e re.
- Kopshti **ynë** është i madh.

Përemra pronorë - Присвојни заменки			
njëjës - еднина		shumës - множина	
im, ime	мој, моја	ynë, jonë	наш, наша
yt, jote	твој, твоја	juaj	ваш, ваша
i tij, e tij	негов, негова	i tyre	нивен
i saj, e saj	нејзин, нејзина	e tyre	нивна

Shkruaj në fletore

Пишувај во тетратка

Përktheni fjalitë e dhëna.

Преведете ги дадените реченици.

Ky është babai im.

Ai është gjyshi yt.

Kjo është nëna ime.

A është ajo gjyshja jote?

Ai është vëllai i tij.

Ai nuk është vëllai i saj.

Ajo është shoqja e saj.

A është ai babai i saj.

Kjo është familja ime.

Kjo është shtëpia jonë.

Ky është kopshti ynë.

Ajo është motra e tyre.

Gjyshja e Teutës

Pasuroj fjalësin tim
Го збогатувам мојот речник

gjyshja - баба
e papërtueshme - вредна
e çeliktë - челична
ua kushton - им посветува
e gjerë - широк
i qëndisur - везен
lulëzojnë - цветаат
vjollcat - љубичици
zambakët - лилјани
mimozat - мимози

ua mban mend - ги памти
ajros dhomat - ги проветрува собите
rregullon krevatet - ги мести креветите
fshin pluhurin - брише прашина
me leckë - со крпа
për të prerë - во кроење
për të qepur - во шиене
rroba - ткаенини
kopsat - копчиња

Përkthim
Превод

Përktheje tekstin e dhënë më lart.
Преведи го горедадениот текст.

Trajta e pashquar	Trajta e shquar	Нечленувана форма	Членувана форма
nënë	nëna	мајка	мајката
baba	babai	татко	таткото
motër	motra	сестра	сестрата
vëlla	vëllai	брат	братот
gjysh	gjyshi	дедо	дедото
gjyshe	gjyshja	баба	бабата

Bëhuni kreativë

Бидете креативни

Shikoni fotografinë e mëposhtme dhe thoni raportet mes anëtarëve të familjes.

Aktivitet ndërveprues

Интерактивна активност

Nxënësit sjellin fotografi me anëtarët e familjes dhe i tregojnë marrëdhëniet me ta:

Ky është babai im.
Kjo është nëna ime.
Kjo është motra ime.
Ky është vëllai im.

Shumësi i emrave

Çfarë shohim në këto fotografi? T'i emërtojmë.
 Что се гледа на овие слики? Да ги именуваме.

dy lapsa
lapsat

disa libra
librat

disa banane
bananet

shumë lule
lulet

dy telefona
telefonat

tri akullore
akulloret

shumë çelësa
çelësat

një palë këpucë
këpucët

Mbani mend!
Запомнете!

Emrat kanë dy numrat numrin **njëjës** dhe numrin **shumës**.
 Emri është në numrin njëjës kur emërtон një njeri, një kafshë a një send.
 Në numrin shumës emri tregon dy a më shumë njerëz, kafshë a gjëra.
 Edhe në numrin shumës, emri ka trajtën e pashquar dhe të shquar.

Shkruaj në fletore
Пишувај во тетратка

Shkruajeni formën e shumësit të pashquar të emrave të dhënë.
 Напишете ја множинската форма на дадените именки.

gomë -	nxënës -	vajzë - .....
fletore -	fëmijë -	shok - .....
karrige -	top -	lule - .....
çantë -	mjek -	mësuese - .....

Hulumto
Истражи

Hulumto ngjashmëritë në formimin e shumësit të emrave në gjuhën shqipe dhe në gjuhën maqedonase.

Истражи ги сличностите во образување на множината на именките во албанскиот и во македонскиот јазик.

Shkruaj në fletore Пишувaj во тетратка

*Nga trajta e pashquar, formoni trajtën e shquar të shumësit.
Od нечленувана, образувајте ја членуваната множинска форма.*

banesa - ....banesat.....	mollë -	dritare - .....
lapsa -	shkolla -	libra - .....
emra -	fjalë -	lopë - .....
tabela -	banka -	dele - .....

Shkruaj në fletore Пишувaj во тетратка

*Rishkruani emrat sipas numrit.
Переишите жи именките според нивниот број.*

DY

Dy sy pushojnë në një lule,
Dy duar përqafojnë një nënë,
Dy veshë dëgjojnë një këngë,
Dy këmbë vrapojnë kah shkolla.

Dy lapsa, dy libra, dy fletore,
Dy çanta, dy goma, dy vizore,
Shkojnë së bashku në klasë të shtatë
Të kapura dorë për dorë.

njëjës - единица

shumës - множина

.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

Gëzuar 8 Marsin, nënë!

Lexojmë

Читае

Më dukej se atë ditë i kishin sjellë të gjitha lulet në qytetin tonë. Fëmijët u radhitën përpara lulishteve plot me lule të ndryshme. Aty erdhi edhe Mirjana. Para saj një kolonë e gjatë fëmijësh. Vrapoi te lulishtja tjetër. Edhe atje plot e përplot.

Vendosi të presë.

Kur i erdhi radha, vashëza që shiste lule i tha:

- Çfarë do, çupëz?

- Dua një tufë lulesh. Ato më të bukurat që i ke. Nëna ime është më e bukura në botë. Ajo i meriton lulet më të bukura dhe që kanë aromën më të mirë.

Shitësja ia dha tufën me lule. Vajza e pagoi dhe u kthye në shtëpi.

Posa hyri brenda, e përqafoi fort tëmën dhe ia dha lulet.

Gëzuar 8 Marsin, nënë!

Nëna përqafoi Mirjanën. Në këtë ditë me mijëra fëmijë përqaftuan nënat e tyre.

Pasuroj fjalësin tim

Го збогатувам мојот речник

gëzuar - честит

më dukej - ми се чини

i kishin sjellë - ги донеле

të gjitha lulet - сите цвеќиња

u radhitën - се наредија

plot me lule - полно со цвеќиња

të ndryshme - различни

aty erdhi - таму стигна

një kolonë e gjatë fëmijësh - долга редица со деца

vrapoi - дотрча

te lulishtja tjetër - до друга цвеќара

vendosi të presë - одлучи да причека

kur i erdhi radha - кога и дојде редот

vashëza - девојчето

që shiste - која продаваше

çfarë do, çupëz - што сакаш девојче

dua - сакам

një tufë lulesh - еден букет со цвеќиња

më të bukurat - најубавите

në botë - на светот

ajo i meriton - таа ги заслужува

aromën më të mirë - најдобриот мирис

shitësja - продавачката

pagoi - уплати

u kthye - се врати

posa hyri brenda - само што влезе

e përqafoi tëmën - ја прегрна мајка си

në këtë ditë - на тој ден

me mijëra fëmijë - илјадници деца

nënat e tyre - своите мајки

Bisedë për tekstin

Разговор за текстот

1. Për çka flitet në këtë tekst?
2. Pse kishin sjellë shumë lule në qytet?
3. Pse ishin krijuar kolona të gjata fëmijësh para lulishteve?
3. Çfarë bleu Mirjana?
4. Pse i bleu lulet më të bukura?
5. Çka i uroi Mirjana nënës së saj?
6. Çfarë i dhuroni nënës suaj për 8 Marsin?

Mësojmë vjershë

Учиме стихотворба

Ç'më gëzon më shumë

Më gëzon lulja,
që në kopsht lulëzon,
Më gëzon zogu,
që lart fluturon.

Më gëzon buzëqeshja e diellit
edhe e hënës,
por më së shumti më gëzon
buzëqeshja e nënës.

Bisedë për poezinë

Разговор за стихотворбата

1. Për çka flitet në këtë vjershë?
2. Çfarë titulli tjetër mund t'i vësh kësaj poezie?
3. Cila strofë të pëlqen më shumë?
4. A e doni shumë nënën?
5. Pse?
6. Shkruaj ndonjë vjershë ose tregim të shkurtër për 8 Marsin?

Për të qeshur Насмеј се

1

Biljana dhe Azra vizatuan mace. Biljana e mbaroi e para vizatimin dhe ia tregoi shoqes.

- Pse e vizatove macen pa këmbë? - e pyeti Azra e habitur.

- Që të mos gërvishtë... - u përgjigj Biljana.

2

Në orën e mësimit mësuesi pyeti Elvisin:

- Çfarë forme ka Toka, Elvis?

- Të rrumbullakët, - u përgjigj ai.

- Nga e di ti se ajo është e rrumbullakët? - e pyeti përsëri mësuesi.

- Po s'qe e rrumbullakët, është katrore atëherë, - u përgjigj ai pa menduar fare.

Pasuroj fjalësin tim

Го збогатувам мојот речник

1

vizatuan - нацрташе

e mbaroi - го заврши

vizatimin - пртежот

ua tregoi - им го покажа

pa këmbë - без нозе

e habitur - зачудено

që të mos - за да не

gërvishtë - гребе

2

në orën e mësimit - на часот

çfarë forme - каков облик

ka Toka - има Земјата

të rrumbullakët - тркалезна

nga e di - од каде знаеш

përsëri - повторно

po s'qe - ако не е

katrore - четириаголна

atëherë - тогаш

pa menduar fare - без воопшто да размисли

Familja më e gjerë

TRAJTA E PASHQUAR	TRAJTA E SHQUAR	МАКЕДОНСКИ
familje	familja	семејство
xhaxha	xhaxhai	чичко
hallë	halla	тетка (сестра на татко)
dajë	daja	вужко
teze	tezja	тетка (сестра на мајка)
kushëri	kushëriri	братучед
kushërirë	kushërira	братучетка
nip	nipi	внук
mbesë	mbesa	внука
burrë	burri	маж
grua	gruaja	жена
bashkëshort	bashkëshorti	сопруг
bashkëshorte	bashkëshortja	сопруга
djalë / çun	djali / çuni	момче / син
vajzë / çupë	vajza / çupa	девојка / ќерка
fëmijë / foshnjë, bebe	fëmija / foshnja	дете / доенче, бебе
farefis	farefisi	роднина

Bëhuni kreativë

Бидете креативни

Nxënësit sjellin fotografi të familjes më të gjerë dhe i prezantojnë sipas modelit:

Kjo është familja ime e gjerë.
Ky është xhaxhai im Martini.
Kjo është bashkëshortja (gruaja) e tij Svetllana.
Ajo është më e re.

Edukata familjare

Mënyra më e mirë për të edukuar një fëmijë është kur prindi flet dhe sillet me edukatë. Prindi duhet të jetë shembull praktik i fëmijës për të mirë. Vetitë kryesore të njeriut të edukuar janë:

1. **Respekti.** Bëjeni fëmijën ta kuptojë rëndësinë e familjes, jo duke e bindur me fjalë, por duke e shprehur respektin, mirëkuptimin, afërsinë dhe unitetin mes jush.
2. **Objektiviteti.** Njeriu duhet të gjykojë drejt, të jetë i paanshëm dhe në vlerësimin e gjërave të mos niset nga interesat, nga ndjenjat e as nga qëllimet vetjake.
3. **Drejtësia e sinqeriteti.** Njeriu duhet të jetë i drejtë dhe i sinqertë, por edhe të ngre zërin kundër padrejtësisë që u bëhet atyre ose të tjerëve.
4. **Kompromisi.** Duhet të dimë se jo çdo gjë do të bëhet sipas dëshirave tona. Prandaj, shpeshherë duhet të lëshojmë pe, të bëjmë kompromise në shumë situata.
5. **Respektimi i dallimeve.** Dallimi ndërmjet njerëzve e pasuron botën. Të gjithë ne duhet të respektojmë dallimet racore, kombëtare, gjuhësore, fetare, klasore, gjinore e çfarëdo dallimi tjetër midis njerëzve.

Pasuroj fjalësin tim

Го збогатувам мојот речник

mënyra më e mirë - најдобар начин
për të edukuar - за воспитување
prindi flet - родителот зборува
sillet me edukatë - се однесува културно
duhet të jetë - треба да биде
shembull praktik - практичен пример
për të mirë - за добро
vetitë kryesore - главни особини
respekti - почит
bëjeni fëmijën - напратете да детето
ta kuptojë - да го разбере
jo duke e bindur - не со убедување
duke shprehur - покажувајќи
respekt - почит

mirëkuptimin - разбирање
afërsinë - блискоста
objektiviteti - објективност
të gjykojë drejt - да расудува правилно
i paanshëm - непристрасен
ndjenja - чувства
qëllimet vetjake - сопствени цели
drejtësia - правдата
sinqeriteti - искреност
të ngre zërin - да го дигне гласот
kundër padrejtësisë - против неправда
dëshirave tona - наши желби
të lëshojmë pe - да попуштаме
dallim - разлика
midis njerëzve - меѓу луѓето

Përkthim

Превод

Përktheje tekstin e dhënë më lart.
Преведи го горедадениот текст.

Shkruaj në fletore

Пишувaj во тетратка

Nxënësit në grupe luajnë lojën “Shëno fjalën e duhur”. U jepen në fletë pune shkronja fjalësh me rend të përzier, ndërsa shkronja që duhet të jetë e para është më e errësuar.

shkronja me rend të përzier	fjalë	shkronja me rend të përzier	fjalë
l a d j ë		p i n	
m f a j e i l		e m ë b s	
a x h a x h		ë j a d	
l l a h ë		e t z e	
n u ç		s f a i r e f	
p u ç ë		a v j z ë	
ë n ë n		sh o b a k r ë s h t	
t o m ë r		r r ë b u	
a b a b		r ë k u s h i r ë	
sh y g j		m i ë f j ë	

Shkruaj në fletore

Пишувaj во тетратка

Përktheni në gjuhën shqipe fjalët e mëposhtme.
Преведете ги на албански долудадените зборови.

брат .....
сестра .....
татко .....
мајка .....
дедо .....
чичко .....
вујко .....
братучед .....

внук .....
маж .....
жена .....
момче .....
дете .....
сопруга .....
семејство .....
братучетка .....

Mbiemri

Aktivitet ndërveprues

Интерактивна активност

Lexoje këtë strofë. Çfarë tregojnë fjalët e nxira?

Прочитай ја ова строфа. Што означуваат болдираните зборови?

***

Gjuha jonë sa e mirë!
Sa e ëmbël, sa e gjerë!
Sa e lehtë, sa e lirë!
Sa e bukur, Sa e vlerë!

Shpjegim Објаснување

Fjala **gjuhë** është emër. Cilësinë e emrit **gjuhë** e përcaktojnë fjalët: *e mirë, e ëmbël, e gjerë, e lehtë, e lirë, e bukur, e vlerë*. Këto fjalë janë **mbiemra**.

Fjala që përcakton cilësinë e emrit quhet **mbiemër**.

mbiemër

презиме

придавка

Pasuroj fjalësin tim

Го збогатувам мојот речник

gjinia mashkullore

gjinia femërore

I bardhë si bora - Бел како снег

E bardhë si bora - Бела како снег

I verdhë si limoni - Жолт како лимон

E verdhë si limoni - Жолта како лимон

I kuq si gjaku - Црвен како крв

E kuqe si gjaku - Црвена како крв

I zi si korbi - Црн како гавран

E zezë si korbi - Црна како гавран

I ëmbël si sheqeri - Благ како шеќер

E ëmbël si sheqeri - Блага како шеќер

I hidhur si pelini - Горк како пелин

E hidhur si pelini - Горка како пелин

MBIEMRAT CILËSORË DHE MBIEMRAT MARRËDHËNIORË

Sipas kuptimit leksikor, mbiemrat ndahen në dy grupe:

- mbiemra cilësorë dhe
- mbiemra marrëdhëniore.

Mbiemrat cilësorë tregojnë veti a cilësi që kapen drejtpërdrejt nga shqisat tona, si:

- ngjyrë: e bardhë, e kuqe, e gjelbër;
- formë ose madhësi: e vogël, e madhe, e gjatë, e hollë, e rrumbullakët;
- shije: e ëmbë, e shijshme, e hidhur, e thartë;
- veti fizike ose gjendje shpirtërore: e butë, e re, e njomë, e lumtur;
- cilësi karakteri ose cilësi mendore: besnike, dinake, e zgjuar, e turpshme.

Mbiemrat marrëdhëniore tregojnë tiparin a llojin e sendit, si:

- lëndën nga e cila përbëhet sendi: bluzë e pambuktë, unazë e artë, derë e hekurt;
- kujt i përket sendi: shtëpi atërore, plane shtetërore, trup qiellor;
- marrëdhënien e një sendi me një veprim: gisht tregues, makinë korrëse;
- marrëdhënien e një sendi me një çast kohor: gazetë e sotme, ngjarje e djeshme;
- marrëdhënien e një sendi me një pikë hapësinore: pamje e jashtme, kati i sipërm;
- marrëdhënien e një sendi me një numër: viti i dytë, kati i tretë, radha e tetë.

Detyrë Задача

Plotësoni emrat: libër, laps, mur, lule, bukë, kati, shall, shami, shtëpi
me një mbiemër përkatës: *i kuq, i ri, e madhe, e bukur, i gurtë, e sotme, i fundit, i leshtë, e mëndafshtë*

Detyrë Задача

Rishkruani në fletore mbiemrat: i bardhë, e kuqe, i leshtë, e artë, katrore, e bukur, e sotme, i dytë, i thartë, besnik dhe ndani në dy kolona përkatëse. Në mbiemra cilësorë mbiemra marrëdhëniore.

Mbiemrat e nyjshëm dhe të panyjshëm

Vëreni dhe krahasoni

Забележете и споредувајте

Çfarë dallimi kanë mbiemrat e nyjshëm nga mbiemrat e panyjshëm?

Каква разлика имаат придавки со препозитивен член од придавки без препозитивен член?

mbiemra të nyjshëm

придавки со препозитивен член

djalë **i mirë**

shok **i dashur**

grua **e ndershme**

dhelbër **e vogël**

njerëz **të vyeshëm**

mbiemra të panyjshëm

придавки без препозитивен член

djalë **zeshkan**

shok **besnik**

grua **përparimtare**

dhelbër **dinake**

njerëz **punëtorë**

Shpjegim

Објаснување

Mbiemrat në gjuhën shqipe janë dy llojesh: **të nyjshëm** dhe **të panyjshëm**.

Nëse mbiemri ka njërin nga nyjat **i, e, të, së**; ai mbiemër quhet i nyjshëm. P.sh.: nxënës **i mirë**, klasë **e pastër**, flutur **e bukur**, libër **i dobishëm**, këpucë **të reja** etj.

Mbiemrat që nuk kanë nyja, janë mbiemra **të panyjshëm**. P.sh.: njeri **krenar**, shok **bujar**, qen **besnik**, top **laraman**, dhelbër **dinake** etj.

Gjuha shqipe ka më shumë mbiemra të nyjshëm sesa të panyjshëm.

Shkruaj në fletore

Пишувaj во тетратка

Gjeni vendin e duhur të secilit emër.

Најдете соодветно место на секоја именка.

mollë

lepur

djalë

vajzë

këpucë

..... i mençur dhe punëtor.

..... e bukur dhe e sjellshme.

..... i shpejtë dhe veshgjatë.

..... e kuqe dhe e shijshme.

..... të reja dhe të bukura.

Shkruaj në fletore

Пишувaj во тетратка

Gjeni mbiemrat në tekstin e mëposhtëm. Shkruani, duke i veçuar në mbiemra të nyjshëm dhe të panyjshëm.

Најдете ги придавките во дадениот текст. Препишете ги според видот: со член и без член.

Portokalli është pemë freskuese.
Druri i tij është i lëmuar, me degë të holla e me gjemba të gjatë. Gjethet i ka të mëdha. Ngjyra e tyre është e gjelbër dhe e errët.

Kokrra e portokallit është e rumbullakët e me bisht të shkurtër. Kur piqet kokrra e portokallit, merr ngjyrë të verdhë dhe lëngu i ëmbëlsohet.

Portokalli është pemë detare, ajo kërkon klimë të butë e të ngrohtë. Dimri i ftohtë e dëmton këtë pemë frutore, të pasur me vitamina.

Mbiemra të nyjshëm

Mbiemra të panyjshëm

Shkruaj në fletore

Пишувaj во тетратка

Vini nyjën e duhur **i, e** ose **të** para mbiemrave.

Додадете го потребниот член **i, e** или **të** пред придавките.

- Çanta është ..... re.

- Trëndafili është ..... kuq.

- Qielli është ..... kaltër.

- Bari është ..... gjelbër.

- Fletorja është ..... trashë.

- Zorani është ..... gjatë.

- Shishet janë ..... vogla.

- Vajzat janë ..... bukura.

- Biljana është ..... mirë.

- Qershia është ..... ëmbël.

Shkruaj në fletore Пишувaj во тетратка

Lexoni këto vargje. Gjeni, nënvizoni dhe përktheni mbiemrat.
Прочитајте ги овие стихови. Најдете, подвлечете и преведете ги придавките.

Kokën e vogël, ...
këmbët e gjata, ...
qafën e hollë, ...
buzët e thata. ....

Një gungë të madhe .....
në shpinë e mban .....
këtu ka rezervën .....
kur uji i mungon. ....

Shkruaj në fletore Пишувaj во тетратка

Lidh emrin me mbiemrin përkatës.
Поврзете ја именката со соодветната придавка.

aromë
limon
mollë
ftua
shpend
treg
gjarpër
libër
njeri
shkollë

e ëmbël
i fortë
i thartë
e këndshme
punëtor
e madhe
i gjelbër
helmues
shtegtar
shkollor

Hulumto Истражи

Hulumto dallimet e mbiemrave në gjuhën shqipe dhe në gjuhën maqedonase.
Истражи ги разликите на придавките во албанскиот и во македонскиот јазик.

Në dasmë

Përshkrim

Опишување

Përshkruajeni atë që shihni në fotografi.

Опишете го тоа што ја гледате на сликата.

Aktivitet ndërveprues

Интерактивна активност

Nxënësit marrin fotografi nga ndonjë dasmë familjare ose u jepen fotografi ku ka (nuse dhe dhëndër, vallëzime, prerje të tortës, pranim të dhuratave), të cilat i shfrytëzojnë për t'i emërtuar pjesëmarrësit dhe me fjali të shkurtra përshkruajnë ngjarjen. Më pas shkruajnë një urim.

Ushtro

Вежбај

Nxënësit në çifte shkruajnë fjali të thjeshta (dëftore), të cilat u janë dhënë me rend të përzier. Pasi t'i formojnë, i lexojnë në mënyrën e duhur. Për shembull:

1. kishte mysafirë shumë tonë Në dasmën. _____
2. vallëzuan dhëndri Nusja dhe shumë. _____
3. e mirë Muzika shumë ishte. _____
4. shumë ishte Ushqimi i shijshëm. _____
5. dasmorët Të gjithë u kënaqën. _____

MIQTË E MI

Unë kam shumë miq e dashamirë. I dua shumë, po edhe ata më duan mua. Përveç në gjuhën time amtare, dua të di si quhen miqtë e mi edhe në gjuhën shqipe. T'i mësojmë:

TRAJTA E PASHQUAR	TRAJTA E SHQUAR	македонски
shok	shoku	другар
mik	miku	пријател
shoqe	shoqja	другарка
mike / mikeshë	mikja / miksha	пријателка
koleg	kolegu	колега
kolege	kolegia	колешка
fqi	fqinji	сосед
fqinje	fqinja	сосетка
mysafir	mysafiri	гостин
mysafire	mysafirja	гостинка
i nderuar	i nderuari	почитуван
e nderuar	e nderuara	почитувана
i dashur	i dashuri	драг / сакан
e dashur	e dashura	драга / сакана
zoti / zotëri	zoti / zotëria	господин
zonjë / zonjushë	zonja / zonjusha	госпоѓа / госпоѓица

Aktivitet ndërveprues

Интерактивна активност

Nxënësit prezantojnë veten dhe ndonjë shok (shoqe, fqinj-e, zonjë a zotëri më të moshuar, mysafir), duke përdorur përemra vetorë (unë, ti ...) me foljen jam (je, është...) dhe kam. P.sh.:

Unë jam Ado Iljas. Kam 10 vjet.

Ai është shoku im Damjani.

Ajo është fqinja Sefa dhe bashkëshorti i saj Qemali.

Viti i Ri dhe Krishtlindjet

Të shprehurit me shkrim

Писмено изразување

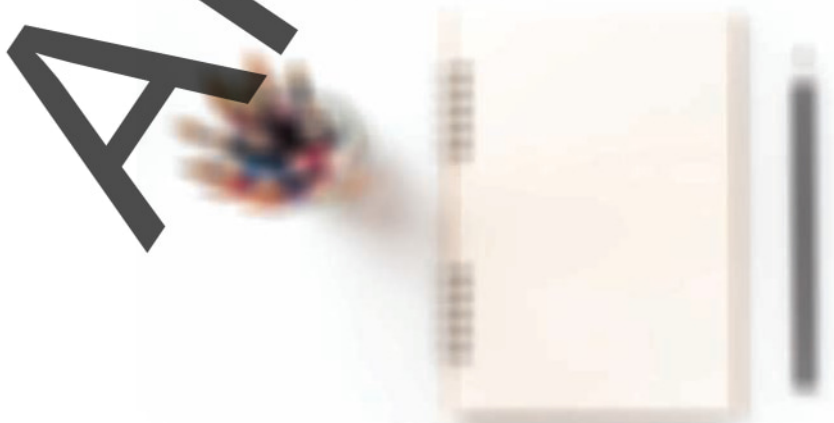
Shkruani një hartim për Vitin e Ri ose Krishtlindjet në gjuhën tuaj amtare.
Напишете еден состав за Нова Година или Божиќ на вашиот мајчин јазик.

Krijjo

Твори

Me ndihmën e mësuesit të gjuhës, përkthejeni në shqip hartimin e shkruar.
Со помош на наставникот, преведете го на албански напишаниот состав.

Letër Plakut të Vitit të Ri

Jagoda e vogël ëndërronte Plakun e Vitit të Ri. Për këtë arsye babai i saj mori një letër, lapsin dhe i shkroi Babagyshit:

“Babadimër, Babadimër!

Jagoda ime dëshiron shumë të të shohë. Eja te ne për Vitin e Ri. Sill shumë dhurata: karamelë e çokollata se çupëza e babait është e urtë dhe e mirë...”

Këtë letër babai ia dha pëllumbit t’ia dërgonte Babagyshit mbi majat e bardha të Sharrit.

Dhe shihni, fëmijë të mirë!

Në mbrëmjen e Vitit të Ri, me të vërtetë erdhi Plaku i Vitit të Ri!

Me vete kishte sjellë edhe një thes me dhurata.

Pasuroj fjalësin tim

Го збогатувам мојот речник

Plaku i Vitit të Ri - Дедо Мраз
ëndërronte - сонуваше
për këtë arsye - поради тоа
mori një letër - зеде едно писмо
i shkroi - му напиша
Babagysh - Дедо Мраз
Babadimër - Дедо Мраз
dëshiron - сака
të të shohë - да те види
Viti i Ri - Нова Година
sill - донеси

çupëza e babait - таткина ќерка
e urtë - умна
ia dha - му го даде
pëllumbit - на гулабот
t’ia dërgonte - да му го однесе
mbi majat - над врвовите
të Sharrit - на Шар Планина
me të vërtetë - навистина
me vete - со себе
kishte sjellë - донел
një thes - една вреќа

Këndi i gjuhës Лазично катче

Në tekstin e mëparshëm fjalët Plaku i Vitit të Ri, Babadimër dhe Babagjysh janë **sinonime**. Sinonimet janë fjalë të ndryshme që kanë kuptim të njëjtë ose të ngjashëm.

Në vijim po japim edhe disa sinonime të tjera:

vajzë, çupë, gocë, çikë, cucë, vashë (девојче)
djalë, çun, bir (син)
gjel, këndes, kokosh (петел)
argëtim, dëfrim, zbavitje, aheng (забава)
mjerim, skamje, vobektësi, varfëri (сиромаштија, беда)

Mësojmë këngë Учиме песна

JA NA ERDHI VITI I RI

Ja na erdhi Viti i Ri
Sa jam i gëzuar
Porsi unë dhe çdo fëmijë
Pret për ta festuar.

E stolisa bredhin tim
Me lodra, me yje
Era jashtë me tërbim
Le të fryjë ndër pyje.

Bora zbardhi tej përtej
Fusha edhe male
Viti i Ri do të na gjejë
Me këngë e me valle.

Plot dhurata përsëri
Do të sjellë për mua
Babagjysh i Vitit të Ri
O sa fort të dua.

Bëhuni kreativë Бидете креативни

Gjeje, dëgjoje dhe këndoje këtë këngë në adresën elektronike të shënuar më poshtë.
Најди, слушни и испеј ја ова песна на долудадената електронска адреса.
<https://www.youtube.com/watch?v=t7NS-VPIgCk>

Shoqëria e vërtetë

Lexim shprehës

Изразно читање

Një ditë shokët e klasës dolën për të luajtur.

- Ejani të shkojmë lart në kodër! - tha Simona.

- Jo, ejani më mirë të shkojmë në liqen! - propozoi Svetllana.

- Jo, jo! - tha Vesna.

- Po, po! - tha Sibeli.

Kështu mbetën e askush nuk shkoi askund, sepse nuk u morën vesh.

Më vonë edhe mësuesja e tyre doli jashtë dhe iu bashkua fëmijëve.

Nxënësit i treguan mësueses se nuk po mund të vendosin se ku të shkojnë.

- Nuk mund të shkojmë askund, nëse nuk merremi vesh, - u tha mësuesja.

Nxënësit kërkuan që mësuesja të vendosë se ku do të shkojnë.

- A pajtoheni që së pari të ngjitemi lart në kodër, e pastaj të zbresim te liqeni.

- Pajtohem! - thanë fëmijët njëzëri.

Kështu, të gjithë fëmijët u nisën më parë të shkojnë lart në kodër. Pastaj, zbritën teposhtë në liqen. Të gjithë u kënaqën. Marrëveshja është thelbi i shoqërisë së vërtetë.

Pasuroj fjalësin tim

Го збогатувам мојот речник

shoqëria - другарство

e vërtetë - вистинско

një ditë - еден ден

dolën për të luajtur - излегоа да играат

ejani të shkojmë - дојдете да одиме

lart në kodër - горе на ридот

tha Simona - рече Симона

në liqen - на езеро

propozoi Svetllana - предложи Светлана

kështu mbetën - така останаа

askush nuk shkoi askund - никој не отиде никаде

sepse nuk u morën vesh - бидејќи не се договорија

më vonë - покасно

doli jashtë - излезе надвор

iu bashkua - им се придружи

fëmijëve - на децата

i treguan mësueses - и рекоа на учителката

nuk po mund - не можат

të vendosin - да одлучат

ku të shkojnë - каде да одат

kërkuan - побараа

a pajtoheni - дали се согласувате

së pari - по прво

pastaj të zbresim - после да се симнеме

pajtohem - се согласуваме

thanë fëmijët - рекоа децата

njëzëri - едногласно

kështu - така

të gjithë fëmijët - сите деца

u nisën - тргнаа

më parë - првин

zbritën teposhtë - се спуштија надолу

të gjithë u kënaqën - сите беа задоволни

marrëveshja - договор, разбирање

thelb - основа

Përkthim

Превод

Përktheje tekstin e dhënë më lart.

Преведи го горедадениот текст.

Përshtatja e mbiemrit me emrin

Gjuha shqipe ka mbiemra të gjinisë mashkullore dhe mbiemra të gjinisë femërore.

Mbiemri rëndom përdoret pas emrit dhe përshtatet me emrin në gjini, në numër etj.

Kur emri është i gjinisë mashkullore, edhe mbiemri duhet të jetë i gjinisë mashkullore. Kur emri është i gjinisë femërore, edhe mbiemri duhet të jetë i gjinisë femërore.

P.sh.: nxënës i mirë - nxënëse e mirë;
laps i hollë - letër e hollë.

Kur emri është në numrin njëjës, edhe mbiemri duhet të jetë në numrin njëjës.

Kur emri është në numrin shumës, edhe mbiemri duhet të jetë në numrin shumës.

P.sh.: nxënës të mirë - nxënëse të mira;
lapsa të hollë - letra të holla.

Shkruaj në fletore

Пишувај во тетратка

Rishkruajeni emrin bashkë me variantin e duhur të mbiemrit. Mos harroni rendin e tyre në shqip. Pastaj, të njëjtat përktheni në maqedonisht.

Препишете ја именката заедно со соодветната варијанта на придавката. Не заборавете го нивниот редослед на албански. Потоа, истите преведете ги на македонски јазик.

shqip

/

maqedonisht

1. djalë / i mirë / e mirë - _____
2. vajzë / i bukur / e bukur - _____
3. dardhë / i verdhë / e verdhë - _____
4. mollë / i kuq / e kuqe - _____
5. laps / i hollë / e hollë - _____
6. çantë / i zi / e zezë - _____
7. kompjuter / i ri / e re - _____
8. shkollë / i madh / e madhe - _____
9. qen / i vogël / e vogël - _____
10. dele / i bardhë / e bardhë - _____

Hulumto

Истражи

Hulumto përshtatjen e mbiemrit në fjali në gjuhën shqipe dhe në gjuhën maqedonase.

Истражи го усогласувањето на придавката во реченица во албанскиот и во македонскиот јазик.

Në ditëlindjen e shokut

Sot Zorani e feston ditëlindjen. Me këtë rast e ftoi edhe shokun e tij Ivanin. Para se të nisej, e ëma e këshilloi Ivanin:

- Ki kujdes si duhet të sillesh në ditëlindje te shoku yt: gjatë ngrënies të jesh i kujdesshëm dhe mos e merr copën më të madhe, ashtu si bën në shtëpi.

Ivani i premtoi nënës dhe shkoi për vizitë te shoku i tij. Kur u kthye në shtëpi, nënës së vet i tha:

- Pasi darkuam, tavolinën e mbushën plot me lëngje, patatina, kikirikë e ëmbël-sira. Pas tortës na sollën mollë. Në shportë ishte një mollë e madhe dhe gjashtë mollë të vogla.

- Ti, sigurisht nuk e ke marrë atë, mollën më të madhe?!

- Sigurisht, nuk e mora. A nuk më the njëqind herë që të mos e marr më të madhen. Unë i mora ato gjashtë më të voglat.

Pasuroj fjalësin tim

Го збогатувам мојот речник

në ditëlindjen - на роденден
e shokut - на другар
e feston - го слави
me këtë rast - по тој повод
e ftoi - го покани
para se të nisej - пред да poaѓa
e ëma e këshilloi - мајка му го посвети
ki kujdes - внимавај
gjatë ngrënies - во текот на јадењето
të jesh i kujdesshëm - да внимаваш
mos e merr - немој да го земеш
copën më të madhe - најголемото парче

pasi darkuam - откако вечеравме
e mbushën - ја наполнија
plot me lëngje - со сокови
patatina - чипс
ëmbëlsira - благо
u kthye - се врати
nënës së vet - на мајка си
në shportë - во кошницата
nuk e mora - не го земав
a nuk më the - нели ми рече
njëqind herë - сто пати
që të mos e marr - да не го земам
më të madhen - наголемото
më të voglat - најмалите

Bisedë për tekstin

Разговор за текстот

1. Çfarë kuptojmë prej përmbajtjes së copës së leximit?
2. Çka e këshilloi e ëma Ivanin?
3. Po të kishe qenë ti në vend të Ivanit, si do të veproje?

Vendi i mbiemrit në fjali

Mbiemrat në gjuhën shqipe zakonisht rrinë pas emrave dhe atëherë janë të pashquar.

Për shembull:

- djalë **i mirë**
- vajzë **e sjellshme**
- libër **i ri**
- lule **e bukur**
- shkollë **e madhe**

Kur duam të theksojmë më mirë cilësinë a tiparin e një emri, mbiemrin e vëmë përpara. Në këto raste mbiemri është i shquar.

Mbiemrat zakonisht duhet të jenë para emrave kur shkruajmë letra dhe mesazhe.

P.sh.: **I dashuri** shok!

E nderuara Silvana!

Shkruani në fletore

Напишете на тетратка

Radhiteni siç duhet emrin me mbiemrin.

Ставайте ги во правилен редослед именката со придавката.

besnik djalë - _____	i lexuar libër - _____
vajzë e bukura - _____	mik i nderuari - _____
dimëror kostum - _____	i lartë mal - _____
amtare gjuhë - _____	e bardhë bluzë - _____
nënë e dashura - _____	javore gazetë - _____

Shkruani në fletore

Напишете на тетратка

Përktheni në shqip

Преведете на албански

- нов учител -	- мојата мајка -
- млад ученик -	- твојот дедо -
- добро момче -	- неговата тетка -
- добар другар -	- домашна задача -
- убава кука -	- моето село -
- голема училница -	- твојата градина -

Hulumto

Истражи

Hulumto vendin e mbiemrit në fjali në gjuhën shqipe dhe në gjuhën maqedonase.

Истражи го местото на придавката во реченица во албанскиот и во македонскиот јазик.

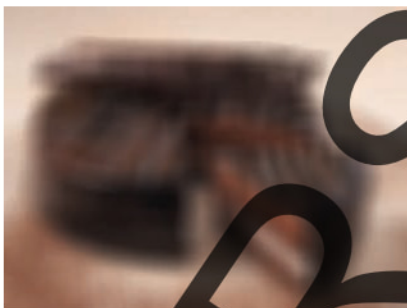
Dhurata për ditëlindje

Bëhuni kreativë

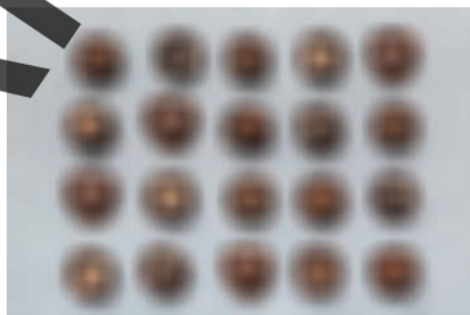
Бидете креативни

Emërtoni sendet që i shihni në fotografitë e mëposhtme. Zgjidhni një dhuratë për shokun ose shoqen tënde.

Именувајте ги предметите што ги гледате во долудадените слики. Изберете еден подарок за твојот другар или другарка.

orë
tufë me lule
libër
celular
stoli ari apo argjendi
parfum
ëmbëlsira
çokollatë
lodër
veshmbathje
fletore
stilolaps
çantë

Si të zgjedhim një dhuratë?

Lexo

Читай

NORA: Denisi ka nevojë për një xhaketë. Si thua ti Marija?

MARIJA: Po, e di, por nuk besoj se ajo është e mirë për dhuratë. Mendoj se nuk është dhuratë e mirë për ditëlindje.

NORA: Ndoshta ke të drejtë. Po një libër?

MARIJA: Oh, nuk është aq dhuratë interesante për të.

Sa di unë, ai nuk lexon aq shumë.

Sipas mendimit tim, më mirë t'ia blejmë një orë dore. Kam vërejtur se ai nuk ka orë dhe gjithnjë vonohet në mësim.

NORA: Shumë ide e mirë. Eja ta zgjedhim një.

Pasuroj fjalësin tim

Го збогатувам мојот речник

kërkojnë - бараат

ka nevojë - има потреба

për një xhaketë - за една jakna

si thua ti - што велиш ти

nuk besoj - не верувам

mendoj - мислам

dhuratë e mirë - добар подарок

ndoshta - можеби

ke të drejtë - имаш право

sa di unë - колку што знам јас

sipas mendimit tim - според мое мислење

më mirë është - е подобро

t'ia blejmë - да му купиме

orë dore - рачен часовник

kam vërejtur - сум забележила

gjithnjë vonohet - постојано доцни

në mësim - на часови

ide e mirë - добра идеја

eja - дојди

ta zgjedhim një - да одбереме еден

Përkthim

Превод

Përkthejeni tekstin e mësipërm.

Преведете го горенаданиот текст.

SHTËPIA IME

Lexo
Читай

Unë jam Martini. Jetoj në një shtëpi private. Ajo gjendet në rrugën “11 Tetori”, numër 24 në lagjen Vodno të Shkupit. Shtëpia ime është njëkatëshe. Kopshti im është i rregulluar mirë, me shumë pemë e lule. Në anën e majtë të shtëpisë kemi një shtëpizë verore, ndërsa në anën e djathtë të saj gjendet garazhi.

Në katin përdhesë gjendet një korridor, dhoma e ndenjës, kuzhina, një dhomë gjumi dhe një banjo. Në katin e parë kemi një dhomë pune për babain dhe një dhomë për të mësuar unë e motra. Këtu kemi edhe një bibliotekë si dhe dy dhoma gjumi: njëra dhomë është imja e njëra dhomë është e motrës.

Pasuroj fjalësin tim

Го збогатувам мојот речник

shtëpi private - приватна кука
gjendet - се наоѓа
në rrugën - на улица
në lagjen - во населба
njëkatëshe - едноkatna
kopshti im - мојата градина
i rregulluar mirë - добро уредена
pemë e lule - дрвја и цвеќиња
në anën e majtë - на левата страна

shtëpizë verore - летна куќичка
në anën e djathtë - на десната страна
në katin përdhesë - на приземје
korridor - ходник
dhoma e ndenjës - дневна соба
dhomë gjumi - спална соба
në katin e parë - на првиот кат
dhomë pune - работна соба

Përkthim
Превод

Përkthejeni tekstin e mësipërm.
Преведете го горедадениот текст.

Punë në grup
Работа во група

Nxënësit simulojnë bashkëbisedime të ndryshme:

- Ku jeton ti?
- Unë jetoj në rrugën ...
- Ku jeton Sara?
- Ajo jeton ...

Puno me shokun ose shoqen
Работи со другар или другарка

Nxënësit në çift i bëjnë pyetje njëri-tjetrit dhe përgjigjen:

- A jetoni në banesë (apartament)?
- Jo, jetoj në shtëpi.
- Blerimi jeton në këtë shtëpi?
- Po, Blerimi jeton në këtë shtëpi.
- Jo, Blerimi nuk jeton në këtë shtëpi.

Bëhuni kreativë
Бидете креативни

Secili nxënës, me ndihmën e mësueses, përshkruan shtëpinë e tij.

Folja

Lexoni fjalitë dhe mendoni çka shprehin fjalët e shkruara me gjyrë.

Прочитайте и помислите, что означают слова, написанные цветом.

Toni **këndoi**.
Тони пее.

Toni **këndon**.
Тони пее.

Toni **do të këndojë**.
Тони ќе пее.

Nikolla **luajti** futboll.
Никола играл фудбал.

Nikolla **luan** futboll.
Никола игра фудбал.

Nikolla **do të luajë** futboll.
Никола ќе игра фудбал.

Biljana i **mësoi** nxënësit.
Билјана ги учела учениците.

Biljana i **mëson** nxënësit.
Билјана ги учи учениците.

Biljana **do t'i mësojë** nxënësit.
Билјана ќе ги учи учениците.

Diana i **mjekoi** pacientët.
Дијана ги лекувада пациентите.

Diana i **mjekon** pacientët.
Дијана ги лекува пациентите.

Diana **do t'i mjekojë** pacientët.
Дијана ќе ги лекува пациентите.

Punëtori **puno**i në ndërtimtari.
Работникот работел во градежништво.

Punëtori **punon** në ndërtimtari.
Работникот работи во градежништво.

Punëtori **do të punojë** në ndërtimtari.
Работникот ќе работи во градежништво.

Ana **vizatoi** bukur.
Ана цртала убаво.

Ana **vizaton** bukur.
Ана црта убаво.

Ana **do të vizatojë** bukur.
Ана ќе црта убаво.

Folje është fjala që tregon një veprim ose një gjendje. Foljet marrin forma të ndryshme sipas vetës, numrit, mënyrës, kohës dhe diatezës.

Глагол е зборот што означува дејство или состојба.

Глаголите добиваат различни форми според лице, број, начин, време и предност.

Shpjegim Објаснување

Kohët themelore të foljes janë: **e tashmja**, **e shkuara** dhe **e ardhmja**.
Основни глаголски времиња се: **сегашно**, **минато** и **идно време**.

- **E tashmja** tregon diçka që bëhet tani.
- **E shkuara** shpreh veprime të kryera para çastit kur flasim.
- **E ardhmja** shpreh një veprim që pritet të kryhet pas çastit kur flasim.

Shkruaj në fletore Пишувaj во тетратка

Gjeni dhe rishkruani foljet e kësaj poezie.

Најдете и препишете ги глаголите од оваа поезија.

Nënë e baba unë i dua
Se kujdesen fort për mua
Më ushqejnë e më mësojnë
Po më veshin, më pastrojnë
Dhe më rritin me mundime,
Me gëzim e hidhërime;
Po dhe unë i siguroj
Gjithë të mirat s'i harroj.

Shkruaj në fletore Пишувaj во тетратка

Foljet: **punon**, **mëson**, **shkruan**, **shpjegon**, **këndon**, **lan**, **pastron**, **kullot** shkruani në vendin e duhur.

Nxënësi .....

Mësuesi .....

Drita ..... dhomën.

Vjollca ..... dhëmbët.

Shkrimtari ..... vepra.

Nëna ..... enët.

Punëtori ..... në fabrikë.

Lopa ..... në livadh.

Bëhuni kreativë Бидете креативни

Formoni fjali me foljet: **lexoj**, **shkoj**, **dëgjoj**, **luaj**, **vrapij**, **ndihmoj** në kohën e tashme.

Составете реченици со дадените глаголи во сегашно време.

Tri kohët themelore të foljes

	KOHA E TASHME	KOHA E SHKUAR			KOHA E ARDHME
VETA		KOHA E PAKRYER	E KRYERA E THJESHTË	KOHA E KRYER	
JAM					
UNË	jam	isha	qeshë	kam qenë	do të jem
TI	je	ishe	qe	ke qenë	do të jesh
AI, AJO	është	ishte	qe	ka qenë	do të jetë
NE	jemi	ishim	qemë	kemi qenë	do të jemi
JU	jeni	ishit	qetë	keni qenë	do të jeni
ATA, ATO	janë	ishin	qenë	kanë qenë	do të jenë

	KOHA E TASHME	KOHA E SHKUAR			KOHA E ARDHME
VETA		KOHA E PAKRYER	E KRYERA E THJESHTË	KOHA E KRYER	
KAM					
UNË	kam	kisha	pata	kam pasur	do të kem
TI	ke	kishe	pate	ke pasur	do të kesh
AI, AJO	ka	kishte	pat	ka pasur	do të ketë
NE	kemi	kishim	patëm	kemi pasur	do të kemi
JU	keni	kishit	patët	keni pasur	do të keni
ATA, ATO	kanë	kishin	patën	kanë pasur	do të kenë

	KOHA E TASHME	KOHA E SHKUAR			KOHA E ARDHME
VETA		KOHA E PAKRYER	E KRYERA E THJESHTË	KOHA E KRYER	
BANOJ					
UNË	banoj	banoja	banova	kam banuar	do të banoj
TI	banon	banoje	banove	ke banuar	do të banosh
AI, AJO	banon	banonte	banoi	ka banuar	do të banojë
NE	banojmë	banonim	banuam	kemi banuar	do të banojmë
JU	banoni	banonit	banuat	keni banuar	do të banoni
ATA, ATO	banojnë	banonin	banuan	kanë banuar	do të banojnë

Detyrë Задача

Zgjedhoni këto folje në tri kohët themelore:

Променете ги овие глаголи во три основни времиња:

lexoj, shkruaj, mësoj, jetoj, luaj, vizatoj

TEMA 2

SHKOLLA, VENDBANIMI, INTERESAT DHE KOHA E LIRË

- Shkolla ime
- Prezantimi dhe përshkrimi i shkollës
- Vendbanimi im
- Kryeqyteti ynë
- Nga shtëpia deri në shkollë
- Hobi im
- Në kohën e lirë
- Në piknik
- Erdhi vera
- Në plazh

Ndërtimet gramatikore

- Përemra vetorë: unë, ti, ai/ajo, ne, ju, ata/ato
- Përemra dëftorë: ky/kjo, ai/ajo/ata/ato
- Përemra pyetës: ç' / çka / çfarë/ kush / cili/cila/cilët/cilat,
- Përemrat pronorë (im, ime, yt, jote, i/e tij, i/e saj, ynë, jonë, i tyre, e tyre)
- Emrat – emrat e përgjithshëm, kategoria gramatikore gjinia, numri dhe trajta
- Mbiemrat cilësorë – mbiemrat e nryjshëm
- Mbiemrat marrëdhëniorë – mbiemrat e panyjshëm
- Foljet (lexoj, shkruaj, mësoj, dua, jetoj, luaj, vizitoj;
- Përdorimi i foljes jam dhe kam
- Parafjalët: afër, mbi, në, me;
- Ndajfoljet: tani, sot, në mëngjes, pasdite, në mbrëmje; lart, poshtë
- Fjalë, fjalia e thjeshtë

SHKOLLA IME

Recitohet poezi

Рецитираме поезија

Shkolla ime

Sa me qejf që shkoj,
unë në shkollën time,
mësuesen e dëgoj,
kur na jep mësim.

Kur shkoj në shtëpi,
mbushem me gëzime,
mendja gjithnjë më rri,
mu te shkolla ime.

Lexo

Читай

Shkolla ime është e re dhe e bukur. Ajo ka dy kate dhe shumë klasa e kabinete. Korridoret janë të gjata e të gjera. Ajo ka edhe një sallë sporti ku ne i bëjmë aktivitetet fizike. Në katin e dytë ndodhen edhe zyrat e drejtorit, pedagogut dhe psikologut.

Shkolla ime ka edhe një oborr të madh. Oborri i shkollës është i rregulluar. Në të ka plot drurë dhe lule. Të gjithë ne, kujdesemi për pastërtinë e shkollës dhe të oborrit.

Përkthim

Превод

Përkthejeni tekstin e dhënë.
Преведете го дадениот текст.

Bëhuni kreativë

Бидете креативни

Përshkruajeni shkollën tuaj.
Опишете го вашето училиште.

Prezantimi dhe përshkrimi i shkollës

Kjo është shkolla ime.
Ky është oborri i shkollës.
Kjo është klasa ime.
Kjo është biblioteka e shkollës.
Kjo është salla e sportit.
Ky është korridori.
Ky është kopshti i shkollës.
Këta janë shokët e mi të klasës.
Kjo është mësuesja ime.
Këto janë shoqet e mia Maja dhe Vesna.
Kjo është zyra e drejtorit.
Këto janë dritaret e klasës.
Kjo është tabela.
Këtu janë bankat dhe karriget.
Kjo është varësja për rrobat.
Ky është dollapi ku i lëmë celularët gjatë orës së mësimi.

Detyrë
Задача

Përshkruaje klasën tuaj
ma fjali të shkurtra.

Detyrë
Задача

Përshkruaje sallën e spor-
tit ma fjali të shkurtra.

Detyrë
Задача

Përshkruaje bibliotekën e shkollës
ma fjali të shkurtra.

Detyrë
Задача

Përshkruaje oborrin e shkollës ma
fjali të shkurtra.

AR'S STUDIO

Në klasë

Lexojmë Читаем

Klasa jonë gjendet në katin përdhesë. Ajo është e ndritshme me dritare të mëdha. Është e pajisur me inventar të ri: me banka, karrige, dollapë, tabelë intelgjente, prozhektor.

Për pastërtinë e saj kujdeset punëtori i higjienës dhe të gjithë ne. Jemi shumë të ndërgjegjshëm. I ruajmë me kujdes pajisjet dhe nuk i dëmtojmë.

Orët e informatikës, të kimisë dhe të biologjisë i mbajmë në kabinete speciale. Gjatë orëve të mësim, nuk i përdorim telefonat celularë. Ndonjëherë mbajmë edhe mësim në natyrë.

Krijo Твори

Përkruaje me shkrim klasën tënde.

Опиши ја на писмено твојата училница.

Përgjigjuni pyetjeve Одговорете на прашањата

1. Sa kate ka shkolla juaj?
2. Në cilin kat ndodhet klasa jote?
3. Çfarë ka në klasë?
4. A e mbani pastër klasën?
5. Ku i mbani orët e informatikës, të kimisë e të biologjisë?
6. A keni kabinete të posaçme edhe për lëndë të tjera?
7. A mbani mësim në natyrë?
8. A i përdorni telefonat celularë gjatë orëve të mësim.

VENDBANIMI IM

Lexojmë Читае

Disa njerëz jetojnë në qytet e disa në fshat. Dikur kishte dallim të madh midis qytetit dhe fshatit. Sot, edhe jeta në fshat nuk dallon shumë nga jeta në qytet. Tatjana jeton në qytet, ndërsa Maria jeton në fshat. Tatjana lavdëron jetën në qytet, ndërsa Maria atë në fshat. Në vazhdim të lexojmë se çfarë thonë ato:

Tatjana:

Jeta në qytet ka gjallëri. Qyteti ka rrugë të gjera dhe udhëkryqe me semaforë. Nëpër to qarkullojnë shumë automobila dhe njerëz. Në qytet ka shumë shtëpi mallrash, fakultete, teatro, kinema, librari, biblioteka, parqe e të tjera. Në qytet kushtet për punësim dhe për zbavitje janë më të mira se ato në fshat.

Maria:

Jeta në fshat është e shëndetshme dhe me më pak stres. Në të gjitha anët sheh vetëm gjelbërim. Ajri është i freskët dhe i pastër. Nuk ka zhurmë automjesh. Dëgjohen vetëm cicërima të zogjve. Aty kultivohen pemë e perime të freskëta dhe shumë të shijshme. Sot edhe fshati ka ndryshuar pamjen. Ndërtohen shtëpi të reja dhe të larta, rrugë, posta, ambulanca e të tjera.

Bëhuni kreativë Бидете креативни

Më mirë jetohet në qytet apo në fshat?

Detyrë Задача

1. Ku jetoni, në qytet apo në fshat?
2. Ku do të donit të jetonit?
3. Përshkruaje pamjen e qytetit?
4. Përshkruaje pamjen e fshatit?

Shkruaj në fletore Пишувaj во тетратка

Rishkruani në kolonat çfarë ka në fshat e çfarë në qytet.

Препишете ги во соодветни колони што има во село и што во град.

pulë, fabrikë, fakultet, bulevard, dele, spital, livadh, park, shtëpi,
lopë, ndërtesë, teatër, derr, semafor, kalë, ashensor, shtëpi mallrash,
traktor, arë, gomar

fshat - село

qytet - град

Kryeqyteti ynë

Lexojmë
Читае

Shkupi shtrihet në të dy brigjet e lumit Vardar. Gjendet në pjesën veriore të shtetit tonë. Ai është qytet i vjetër dhe me një të kaluar të lavdishme. Në të kaluarën ka pësuar në disa luftëra, e kanë shkatërruar tërmetet dhe zjarret, por gjithmonë është rindërtuar.

Shkupi është kryeqyteti i shtetit tonë. Ai është qendër ekonomike, kulturore dhe politike. Në të ka shumë fabrika, muze, teatro, biblioteka, shkolla, fakultete, përmendore etj. Ai është qytet modern me godina të larta. Ura e Gurit dhe Kalaja i japin pamje të veçantë këtij qyteti.

Pasuroj fjalësin tim
Го збогатувам мојот речник

kryeqyteti ynë - нашиот главен град
Shkupi shtrihet - Скопје се протега
në të dy brigjet - на двете страни
e lumit Vardar - од реката Вардар
në pjesën veriore - на северниот дел
të shtetit tonë - на нашата држава
qytet i vjetër - стар град
të kaluar - минато
të lavdishme - славно
ka pësuar - претрпел
në disa luftëra - во неколку војни

e kanë shkatërruar - го уништиле
tërmetet dhe zjarret - земјотреси и пожари
por gjithmonë - но секогаш
është rindërtuar - поново е изграден
qendër ekonomike - економски центар
në të ka - во него има
përmendore - споменици
me godina të larta - со високи згради
Ura e Gurit - Камениот мост
pamje të veçantë - посебен изглед

Përkthim
Превод

Përkthejeni tekstin.
Преведете го текстот.

Të bisedojmë
Да поразговараме

1. Ku gjendet Shkupi?
2. Ç'dini për këtë qytet?
3. Me çka dallohet Shkupi?
4. Si quhet Shkupi në gjuhë të tjera?

Bëhuni kreativë
Бидете креативни

1. Bëni një vizitë mësimore Shkupit dhe vizitoni monumentet historike.
2. Vizato Urën e Gurit.

Ditët e javës

shqip	македонски	shqip	македонски
e hënë	понеделник	të hënë	во понеделник
e martë	вторник	të martën	во вторник
e mërkurë	среда	të mërkurën	во среда
e enjte	четврток	të enjten	во четврток
e premte	петок	të premten	во петок
e shtunë	сабота	të shtunën	во сабота
e diel	недела	të dielën	во недела

Për shembull:

На пример:

- Sot është **e hënë**. Informatikë kemi **të hënë**.
- Nesër është **e martë**. Matematikë kemi **të martën**.
- Pasnesër është **e mërkurë**. **Të mërkurën** kemi muzikë.
- Mësim kemi edhe **të enjten** e **të premten**.
- **Të shtunën** dhe **të dielën** pushojmë.

Puno me shokun ose shoqen

Работи со другар или другарка

Shikojeni orarin tuaj dhe ushtroni në dyshe sipas shembullit të dhënë.

Погледнете го вашиот распоред на часови и вежбајте во парови според дадениов пример:

Nxënësi A pyet, nxënësi B përgjigjet. Pastaj ndërroji rolet:

Ученикот А прашува, ученикот Б одговара. Потоа сменете ги улогите:

NXËNËSI A: Kur keni gjuhë shqipe?

NXËNËSI B: Gjuhë shqipe kemi të martën dhe të enjten.

Nga shtëpia deri në shkollë

Lexim shprehës Изразно читање

Snezhana jeton në një qytet të madh. Në të ka trafik të dendur me plot makina, udhëkryqe dhe semaforë.

Shkolla ndodhet larg shtëpisë së saj. Ajo nuk ka guxim të ecën vetëm nga shtëpia deri në shkollë.

Deri në shkollë rruga është e gjatë. Prandaj, Snezhanën e shoqëron gjyshi. Gjatë rrugës vazhdimisht e këshillon mbesën dhe i thotë:

- Duhet të ecim nëpër trotuar. Rrugën e kalojmë në kalimin për këmbësorë. Gjithmonë duhet respektuar shenjat e komunikacionit.

Kur arriten në udhëkryq ku kishte semaforë, i tha:

- Kujdes! Ja, drita e kuqe. Ndal! Duhet të kalojnë makinat!

- Drita e gjelbër na thotë: Kalo!

Pas një kohe udhëtimi bashkë, Snezhana u mësua vetë të shkojë në shkollë e të kthehet në shtëpi.

Bëni pyetje për tekstin Поставете прашања за текстот

Për shembull:

Snezhana jeton në një qytet të madh.

Ku jeton Snezhana?

Bëhuni kreativë Бидете креативни

Përshkruaje udhëtimin tënd nga shtëpia e deri në shkollë dhe anasjelltas.

Опиши го твоето патување од дома до училиште и обратно.

Orari ditor i aktiviteteve

Unë jam Omeri. Tani ju tregoj si e kaloj një ditë me aktivitete.

- Zgjohem në orën 6:30
- Laj dhëmbët dhe ftyrën.
- Vishem, krihem dhe bëj gati çantën.
- Ha mëngjes.
- Nisem për në shkollë.
- Kthehem në shtëpi.
- Ndërroj rrobat dhe pushoj pak.
- Ha drekë.
- Luaj me shokët e lagjes ose në kompjuter.
- Mësoj dhe i bëj detyrat e shtëpisë.
- Pi një gotë qumësht dhe bie në gjumë rreth orës 10 të mbrëmjes.

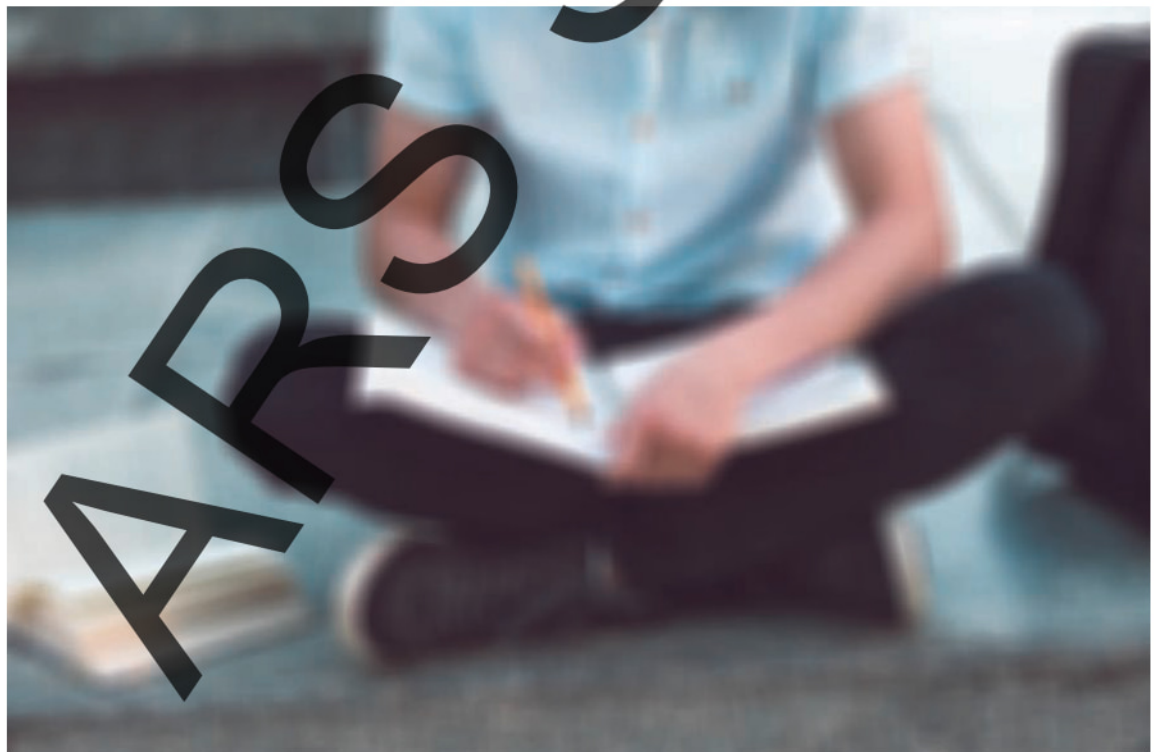

Detyrë
Задача

Shkruaj si e kalon një ditë që ke mësim nga mëngjesi e deri në mbrëmje.

AKTIVITET NË KLASË АКТИВНОСТ НА ЧАС

Shkruaj si e kalon një ditë
që ke mësim nga mëngjesi
e deri në mbrëmje.

Në autobusin urban

Lexojmë me zë Читаем на глас

Mbani kujdes shqiptimin e drejtë të tingujve, theksin dhe intonacionin.

Внимавајте на правилен изговор на гласовите, акцентот и интонацијата.

Stojani jeton larg shkollës. Shkon dhe kthehet me autobusin e qytetit. Sot vëmendjen ia tërhoqën disa shpallje që ishin ngjitur në autobus. Në to shkruante:

“Udhëtarë, respektoni rregullat kur udhëtoni me autobus.

Në stacionin e autobusëve ndaluni në rresht dhe hyni kur t’ju vijë radha. Nëse shoferi thotë: ‘Nuk ka më vend’ - priteni autobusin tjetër!

Gjatë hyrjes në autobus paguani biletë.

Mos u ndalni në platformën afër derës, sepse e pengoni hyrjen e ud-

hëtarëve të tjerë.

Ndalohet qëndrimi pranë shoferit, se kështu mund t’ia shpërqendroni vëmendjen atij.

Nëse ka vend - uluni, nëse nuk ka, mbahuni për mbajtëset që të mos lëndoheni gjatë frenimit të papritur.

Në qoftë se doni të zbritni nga autobusi, duhet të përgatiteni që më parë. Kini kujdes, pasi të dilni. Mos e kaloni rrugën menjëherë, por pritni të kalojë autobusi.

Fëmijë, kur udhëtoni me autobus, lirojani vendin pleqve, invalidëve, grave shtatzëna, nënave me fëmijë të vegjël.”

Stojani u gëzua që i mësoi rregullat e sjelljes në autobus. Tani e tutje do t’i zbatojë ato. Për fat të keq, disa udhëtarë nuk i zbatojnë rregullat.

Mendoni dhe përgjigjuni Размислете и одговорете

Çfarë mësojmë nga kjo copë leximi?

Pasuroj fjalësin tim

Го збогатувам мојот речник

në autobusin - во автобус	se kështu - бидејќи така
urban - градски	mund t'ia shpërqendroni - може да му го нарушите
jeton - живее	vëmendjen - вниманието
larg shkollës - далеку од училиште	uluni - седнете
shkon dhe kthehet - оди и се враќа	mbahuni për mbajtëset - држете се за држачите
me autobusin - со автобус	që të mos - да не
e qytetit - градски	lëndoheni - се повредите
vëmendjen - вниманието	gjatë frenimit të papritur - при ненадејно кочење
ia tërhoqën - му го привлекоа	në qoftë se - ако
disa shpallje - неколку објави	doni të zbritni - сакате да се симнете
që ishin ngjitur - кои беа залепени	duhet të - треба да
në to shkruante - на нив пишувавше	përgatiteni - спремите
udhëtarë - патници	paraprakisht - претходно
respektoni rregullat - почитувајте го редот	kini kujdes - внимавајте
kur udhëtoni - при патување	pasi të dilni - откако ќе се симнете
me autobus - со автобус	menjëherë - веднаш
ndaluni në rresht - застанете на ред	pritni të kalojë - чекајте да помине
hyni - влезете	lirojani vendin - ослободете место
kur t'ju vijë radha - кога ќе ви дојде редот	pleqve - на стари лица
nëse shoferi thotë - ако возачот ви рече	invalidëve - инвалиди
nuk ka më vend - нема место	grave shtatzëna - бремени жени
priteni - чекајте	nënave - на мајки
autobusin tjetër - друг автобус	me fëmijë të vegjël - со мали деца
gjatë hyrjes - при влезот	u gëzua - се израдува
paguani biletë - плаќајте билет	që i mësoi - што ги научи
mos u ndalni - не застанете	rregullat e sjelljes - правила на однесување
në platformën - на плато	tani e tutje - од сега натаму
afër derës - до врата	do t'i zbatojë - ќе ги почитува
e pengoni hyrjen - го попречувате влезот	për fat të keq - за жал
ndalohet - се забранува	
qëndrimi - задржување	
pranë shoferit - до возачот	

Përkthim

Превод

Përkthejeni tekstin.

Преведете го текстот.

HOBIM

Intervistë me disa persona që tregojnë për hobin e tyre.

Интервју со неколку лица кои раскажуваат за своето хоби.

Millani, nxënës

Hobi im i vetëm është fotografia. Tani kryesisht merrem me përpunimin e fotografive digjitale.

Demiri, nxënës

Hobi im?

S'kam vetëm një, kam më shumë. Varet nga dita ose nga qejfi që kam. Për shembull: elektronika, muzika, motori, shëtitja, peshkimi e të tjera.

Gordana, nxënëse

Hobi im është muzika dhe gjithë ajo që lidhet me të! Rregullisht i ndjek këngët e reja në internet.

Ivana, studente

Kam shumë hobi dhe dua t'i plotësoj të gjitha, por koha më kufizon. Hobi kam vallëzimin dhe pikturën.

Gjithashtu kam dëshirë që të eci në natyrë. Sa për sportet, më pëlqen futbolli dhe basketbolli.

Крјо
Твори

Shkruaj për hobin tënd.
Пишувај за твоето хоби.

Hobi i Dejanit

Лехо

Читај

Dejani ka një hobi. Hobi i tij është peshkimi. Zakonisht shkon me shokun e tij Ramizin. Ata nisen herët në mëngjes. Me vete marrin pajisjet për peshkim, diçka për të ngrënë dhe lëngje. Herë shkojnë në lumë e herë në liqen. Dejani është peshkatar i mirë, kurse Ramizi nuk ka fat në peshkim.

Edhe të dielën e ardhshme Dejani me Ramizin dhe me disa shokë të tjerë do të shkojnë në peshkim. Këtë herë do të shkojnë në liqen. Ata nuk do të marrin me vete ushqim. Drekë do të hanë në restorantin e afërt, buzë liqenit. Shpresojnë se moti do të jetë i mirë dhe do të kenë më shumë fat në peshkim.

Pasuroj fjalësin tim

Го збогатувам мојот речник

peshkimi - риболов

zakonisht - вообичаено

do të nisen - ќе тргнат

herët në mëngjes - рано наутро

me vete - со себе

pajisjet për peshkim - опрема за риболов

diçka për të ngrënë - нешто за јадење

herë - некогаш

peshkatar i mirë - добар риболовец

nuk ka fat - нема среќа

të dielën e ardhshme - наредната недела

këtë herë - овој пат

nuk do të marrin - нема да понесат

do të hanë - ќе јадат

buzë liqenit - на брегот на езерото

shpresojnë - се надеваат

moti - времето

do të jetë - ќе биде

do të kenë - ќе имаат

Përkthim

Превод

Përktheje tekstin e dhënë

Преведи го дадениот текст

Detyrë Задача

Përgjigju pyetjeve me PO ose JO.

Одговори на прашањата со ДА или НЕ.

1. Dejani ka një hobi.
2. Ai çdo të ditë shkon në peshkim.
3. Zakonisht shkon vetëm.
4. Çdo herë në peshkim shkon me Ramizin.
5. Nisen në mesditë.
6. Me vete i marrin pajisjet për peshkim.
7. Për peshkim shkojnë në det.
8. Ramizi është peshkatar i mirë.
9. Dejani nuk është peshkatar i mirë.
10. Edhe të shtunën ata do të shkojnë në peshkim.
11. Këtë herë do të shkojnë në lumë.
12. Ata do të marrin ushqim me vete.
13. Shpresojnë se moti nuk do të jetë i lig.

Bëhuni kreativë

Бидете креативни

Shtroni pyetje për fjalitë e sipërshënuara.

Поставете прашања за горенапишаните реченици.

Për shembull:

1. Çfarë hobi ka Dejani?
2. Kur shkon në peshkim?
3. Me kë shkon zakonisht?
4. ...

NË KOHËN E LIRË

Detyrë

Задача

Преведи ги речениците во тетратка од македонски на албански јазик. Употребите ги дадените зборови.

Përkthe fjalitë në fletore nga maqedonishtja në shqip. Përdorni fjalët e dhëna.

Çfarë dëshiron të bësh në kohën e lirë?

Што сакаш да правиш во слободно време?

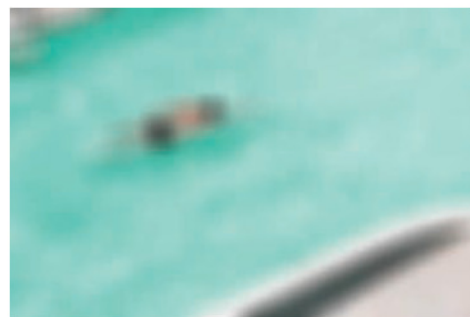
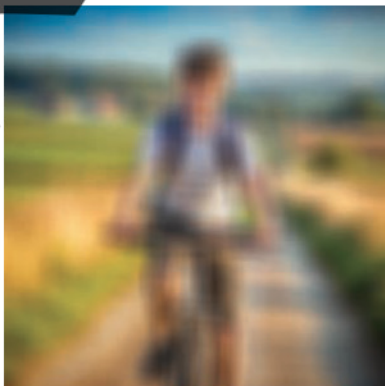
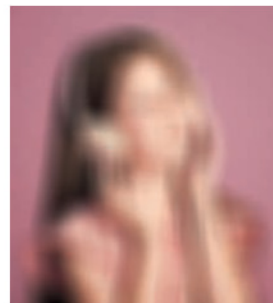
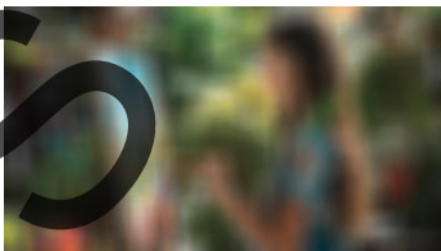
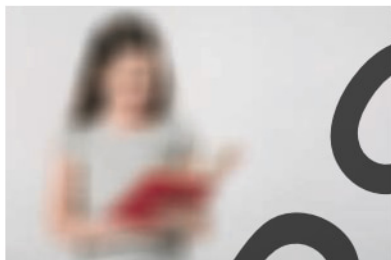
dua

të vizatoj, të bëj not, të surfuj, të lexoj, të dëgjoj,
të ngas, të luaj, të shikoj, të fle, të vrapoj, të shëtit

Сакам да читам книги.
Сакам да возам велосипед.
Сакам да играм фудбал.
Сакам да слушам музика.
Сакам да шетам во природа.
Сакам да цртам.

Сакам да играм кошарка.
Сакам да гледам телевизија.
Сакам да трчам.
Сакам да пливам.
Сакам да спијам.
Сакам да сурфам на интернет.

Në piknik

Lexo

Читай

Ana dhe shoqja e saj Svetllana bëjnë plane për nesër.

Ku do të shkojmë nesër?

ANA: Çfarë do të bëjmë nesër, Svetllana?

SVETLLANA: Propozoj të dalim në ajër të pastër?

ANA: Ku do të shkojmë?

SVETLLANA: Do të shkojmë në Vodno. Me ne do të vijnë edhe Lejla e Dragana.

ANA: Kur do të nisemi?

SVETLLANA: Do të nisemi herët, aty rreth orës shtatë.

ANA: Si do të shkojmë? Me veturë?

SVETLLANA: Jo. Deri te spitali do të shkojmë me autobus. Aty takohemi me Lejlën e Dragani, e pastaj do të ecim më këmbë deri në majë të malit.

ANA: A do të marrim diçka me vete.

SVETLLANA: Po. Do të marrim lëngje e senduiçë. Atje do të rrimë tërë ditën.

ANA: Kur do të kthehemi?

SVETLLANA: Të shohim. Varet si do të jetë moti. Nëse moti do të jetë i mirë, do të qëndrojmë tërë ditën dhe do të kthehemi në mbrëmje. Shpresoj se do të kalojmë mirë.

ANA: Do të kemi një shëtitje të këndshme.

Pasuroj fjalësin tim

Го збогатувам мојот речник

ku do të shkojmë - каде ќе одиме
çfarë do të bëjmë - што ќе правиме
propozoi të dalim - предлагам да излеземе
me ne do të vijnë - со нас ќе дојдат
do të nisemi - ќе тргнеме
rreth orës shtatë - околу седум часот
aty takohemi - таму се еретнуваме
pastaj do të ecim - потоа ќе одиме
më këmbë - пешки
në majë të malit - на врвот на планината
do të marrim - ќе понесеме
diçka me vete - нешто со себе

do të rrimë - ќе останеме
tërë ditën - цел ден
do të kthehemi - ќе се враќаме
të shohim - ќе видиме
si do të jetë moti - како ќе биде времето
nëse moti - ако времето
do të jetë i mirë - ќе биде добро
do të qëndrojmë - ќе престојуваме
në mbrëmje - на вечер
shpresoj - се надевам
do të kalojmë - ќе поминеме
do të kemi - ќе имаме
shëtitje të këndshme - пријатно шетање

Bisedë për tekstin

Разговор за текстот

1. Çfarë do të bëjnë dy shoqet?
2. Ku do të shkojnë ato?
3. Me kë do të shkojnë?
4. Kur do të nisen?
5. Me se do të shkojnë?
6. Çfarë do të marrin me vete?
7. Kur do të kthehen?

Bëhuni kreativë

Бидете креативни

Bëni planin e shkuarjes në piknik.

Направете го планот за пикник.

- zgjimi
- nisja
- mjeti i udhëtimit
- vendi
- koha e qëndrimit
- kthimi

Fjalja e thjeshtë

Shikoni vizatimin dhe lexoni fjalitë e shënuara më poshtë.

1. Fëmijët u nisën menjëherë për në fushën e sportit.
2. Fëmijët u nisën për në fushën e sportit.
3. Fëmijët u nisën menjëherë.
4. Fëmijët u nisën.

Shpjegim

Katër fjalitë e mësipërme kanë kuptim. Fjalja e dytë, e tretë dhe e katërt janë fituar nga fjalja e parë, duke hequr pjesë të saj.

Po të provojmë ta shkurtojmë edhe më tej fjalinë e fundit, do të na mbetet vetëm fjala **fëmijët** ose veç fjala **u nisën**.

Si fjalë të shkëputura (**u nisën**, **fëmijët**) nuk shprehin ndonjë mendim, prandaj nuk janë fjali.

Një fjali nga e cila nuk mund të hiqet më asnjë fjalë (sepse e humb kuptimin) quhet **fjali e thjeshtë**.

Shkruani në fletore

Напишете во тетратка

Shkurtoni fjalitë e dhëna.

1. Mira shkruan në fletore me laps.
2. Beti i ujit lulët në kopsht çdo ditë.
3. Hëna e plotë ishte ngritur lart në qiell.
4. Sara mëson lëndën e gjuhës shqipe në shkollë.

Fjalja 1, 2, 3, 4:

- a) _____
- b) _____
- c) _____

Bëhuni kreativë

Бидете креативни

Thoni çfarë e karakterizon stinën e verës?

Кажејте што го карактеризира летниот?

	-	Moti i mirë dhe i ngrohtë.					
		Убаво и топло време.					
	-	Fundi i vitit shkollor.					
		Крајот на учебната година.					
	-	Fillimi i pushimit të verës.					
		Почетокот на летниот одмор.					
	-	Deti, plazhi dhe dielli.					
		Море, плажа и сонце.					

Lexo

Читај

Vera është një nga katër stinët e vitit. Ajo fillon më 21 qershor dhe mbaron më 21 shtator.

Vera është stina më e ngrohtë e vitit, ditët janë me diell dhe qielli është i kthjellët.

Vera ka tre muaj: qershorin, korrikun dhe gushtin.

Në verë dita është më e gjatë se nata. Dielli lind herët dhe perëndon vonë.

Në këtë stinë të bukur hamë shumë fruta, si: qersh, pjeshkë, kajsi, pjepër, shalqi, kumbulla etj.

Kur vjen vera, fëmijët ndihen më të gëzuar, sepse shijojnë detin, lojërat buzë tij dhe guackat, pishinat, shëtitjet, akulloret dhe lëngjet e ftohta.

Pasuroj fjalësin tim

Го збогатувам мојот речник

stinët e vitit - годишни времиња

fillon - почнува

mbaron - завршува

më e ngrohtë - најтопло

qielli - небото

i kthjellët - ведро

lind herët - рано се раѓа

perëndon vonë - доцна заоѓа

shijojmë - вкусуваме

fruta - овошја

qersh - цреша

pjeshkë - праска

kajsi - кајсија

pjepër - диња

shalqi - лубеница

kumbulla - сливи

ndihen - се чувствуваат

guackat - школки

Përkthim

Превод

Përktheje tekstin.

Преведи го текстот.

Të mësojmë vjershë
Да научиме стихотворба

Vera

Përmbi degë të pemës
Gjinkalla këndon
Nga lulet e verës
Toka hijeshon.

Arat po verdhojnë
Gruri na u poq
Djersë po kullojnë
Se vapa na dogj.

Të recitojmë
Да рецитираме

Recitoheni këtë vjershë.
Рецитирајте ја оваа стихотворба.

Pasuroj fjalësin tim
Го збогатувам мојот речник

përmbi - на
degë - гранка
të pemës - на дрвото
gjinkalla - штурецот
nga lulet - од цвеќињата
hijeshon - разубавува
arat - нивите

po verdhojnë - пожолтуваат
gruri - жито
na u poq - созрева
djersë - пот
na kullojnë - ни течат
vapa - горештината
na dogj - не испече

Në plazh

Lexo

Читай

Kur jemi në plazh, ngrihem herët në mëngjes, dal në breg dhe pas një vrapi, futem në det. Kur dal nga deti, shpëlahem pak në dush me ujë të ëmbël, fshihem me peshqir dhe ndërrohem.

Silvana zgjohet pak më vonë dhe nga ora tetë të dy së bashku ulemi në restorant për të ngrënë mëngjesin.

Gjatë ditës bën vapë dhe dielli i drekës mezi durohet. Silvana futet nën çadër dhe ruhet të mos digjet, kurse unë më shumë rri në det.

Fëmijët kënaqen edhe më shumë. Mblidhen ku është cekët dhe zhyten nën ujë si bretkosa. Kur lodhen, dalin në breg dhe mbledhin guaca ose shtrihen dhe mbulohen me rërë.

Pasuroj fjalësin tim

Го збогатувам мојот речник

kur jemi - кога сме
ngrihem - станувам
dal - излегувам
pas një vrapi - по едно кратко трчање
futem - влегувам
shpëlahem - се плакнувам
ujë të ëmbël - слатка вода
fshihem - се бришам
ndërrohem - се пресоблекувам
zgjohet - станува
pak më vonë - малку подоцна
të dy së bashku - двајцата заедно
ulemi - седнуваме
për të ngrënë - за да јадеме
bën vapë - е жешко
dielli i drekës - пладневното сонце

mezi durohet - едвај се издржува
ruhet - се чува
të mos digjet - да не изгори
rri në det - си стоев во вода (во море)
kënaqen - уживаат
mblidhen - се собираат
cekët - плитко
zhyten - нуркаат
nën ujë - под вода
si bretkosa - како жаби
kur lodhen - кога се изморуваат
mbledhin guaca - собираат школки
shtrihen - се испружуваат
mbulohen - се покриваат
me rërë - со песок

Përkthim

Превод

Përktheje me shkrim tekstin e sipërshënuar.
Преведи го писмено горедадениот текст.

TEMA 3

TRUPI YNË, SHËNDETI DHE TË USHQYERIT

- Trupi ynë
- Paraqitja e pjesëve të trupit dhe pjesëve të kokës
- Përshkrimi i njerëzve
- Gjimnastika e mëngjesit
- Kujdesi për shëndetin tonë
- Te mjeku amë
- Te dentisti
- Të ushqyerit
- Çfarë duhet të hamë

Ndërtimet gramatikore

- Përemrat vetorë: unë, ti, ai, ajo, ne, ju, ata, ato;
- Përemrat dëftorë: ky/ai/ajo; këta/këto, ata/ato;
- Përemrat pyetës: kush? / çfarë?
- Emrat – emrat e përgjithshëm, kategoria e gjinisë e numrit dhe e trajtës
- Mbiemrat cilësorë (i madh, i vogël, i shijshëm, i shëndetshëm);
- Përemrat pronorë (e imja, imi, e jotja, yti, e tij, e saj, e jona, i yni, i tyre....)
- Foljet (në kohë e tashme, e shkuara dhe e ardhme: ha, ndihmoj; hëngra, ndihmo-va; do të ha, do të ndihmoj; përdorimi i foljeve jam dhe kam);
- Parafjalët: për, mbi, në, nën...;
- Ndajfoljet: tani, sot, në mëngjes, pasdite, shumë, pak

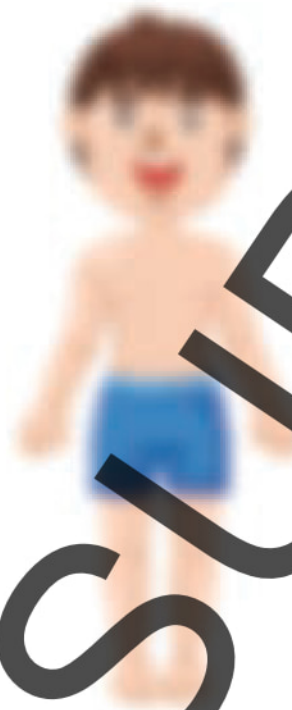
TRUPI YNË

Pasuroj fjalësin tim

Го збогатувам мојот речник

Pjesët e trupit të njeriut

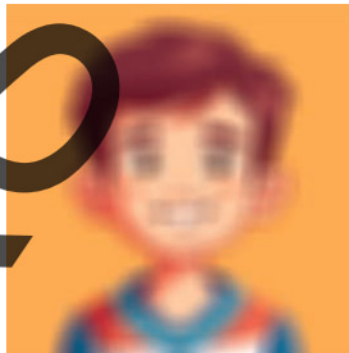
- kokë - глава
- qafë - врат
- gjoks - гради
- bark - стомак
- dorë - рака
- këmbë - нога
- gju - колено
- thembër - пета

- gisht - прст
- trup - тело
- shpinë - грб
- kurriz - 'рбет
- kocka - коски
- bërryl - лакт
- shpatull - плеќа
- lëkurë - кожа

Pjesët e kokës së njeriut

- flokë - коса
- vesh - уво
- hundë - нос
- sy - око
- vetull - веѓа

- ballë - чело
- mjekër - брада
- buzë - усна
- faqe - образ
- fytyrë - лице

Puno me shokun ose shoqen

Работи со другар или другарка

Bisedoni në çifte.

Разговарајте на парови.

NXËNËSI A: Si quhet **глава** në shqip?

NXËNËSI B: Quhet **kokë**.

NXËNËSI B: Si quhet **прст** në shqip?

NXËNËSI A: **Gisht**.

Përshkrimi i njerëzve

Si duket Dejani?

Ai është

i gjatë

i shkurtër

i hollë

i trashë

bjond

zeshkan

të gjatë

të shkurtër

Ai (ajo) ka flokë

të zinj

të verdhë

bojëkafe

Si duket Gordana?

Ajo është

e gjatë

e shkurtër

e hollë

e trashë

bjonde

zeshkane

të zinj

të kaltër

Ai (ajo) ka sy

të gjelbër

ngjyrë kafe

të mëdhenj

të vegjël

Pasuroj fjalësin tim

Го збогатувам мојот речник

përshkrimi - опис
i njerëzve - на луѓето
si duket - како изгледа

i gjatë - висок
i shkurtër - низок
i hollë - слаб
i trashë - дебел
bjond - русокос
zeshkan - црномурест

e gjatë - висока
e shkurtër - ниска
e hollë - слаба
e trashë - дебела
bjonde - русокоса
zeshkane - црномуреста

Aktivitet ndërveprues

Интерактивна активност

Një nxënës përshkruan dukjen fizike të njërit nga shokët ose shoqet e klasës, ndërsa të tjerët zbulojnë kush është ai apo ajo.

Еден ученик го опишува физичкиот изглед на еден од класните другари или другарки, а другите откриваат кој е тој или таа.

Gjimnastika e mëngjesit

Лехо
Читај

Zorani është 13 vjeç. Çdo mëngjes ngrihet, vishet dhe del në parkun e qytetit.

Kur arrin në park, fillon ushtrimet trupore. Në fillim bën ushtrime të kokës: vë duart në mes dhe lëviz kokën: para-prapa, majtas-djathtas. Pastaj bën rrotullime të kokës nga e majta në të djathtë dhe anasjelltas.

Ushtrimet i vazhdon me lëvizje të trupit poshtë-lart, para-prapa, majtas-djathtas.

Ai bën edhe ushtrime të tjera për këmbët, duart, gishtat etj.

Pas rreth 40 minutash, ai kthehet në shtëpi.

Pasuroj fjalësin tim

Го збогатувам мојот речник

gjimnastika - гимнастика
e mëngjesit - утринска
ngrihet - станува
vishet - се облекува
del - излегува
kur arrin - кога пристигнува

vë duart - ги става рацете
në mes - на половина
rrotullime - кружење
të kokës - со главата
lëvizje - движење
të trupit - на трупот

Të bisedojmë

Да поразговараме

1. Sa vjeç është Zorani?
2. Çfarë bën ai çdo mëngjes?
3. Pse shkon në park?
4. Ç'bën ai atje?
5. Sa zgjasin ushtrimet?

Po ti?

1. Sa vjeç/e je?
2. A bën gjimnastikë në mëngjes?
3. A bën ushtrime trupore ndonjëherë?
4. Pse?
5. Çka mendoni për gjimnastikën?

Ndajfoljet

Ndajfolja plotëson kuptimin e një foljeje, të një mbiemri a të një ndajfoljeje tjetër. Ndajfolja nuk ka asnjë kategori gramatikore, përveç kategorisë së shkallës. Kemi këto lloje ndajfoljesh:

- a) ndajfolje mënyre: **mirë, keq, bukur, lehtë, mbarë, pastër, qartë, qetë, shkurt** etj.
- b) ndajfolje sasi: **shumë, pak, tepër** etj.
- c) ndajfolje kohe: **dje, nesër, pardje, pas dreke, sot, tani, vjet, dikur, një ditë, rrallë, shpesh** etj.
- ç) ndajfolje vendi: **afër, atje, aty, djathtas, këtu, larg, majtas, përtej, pranë, rreth, diku** etj.
- d) ndajfolje shkak: **prandaj, për këtë arsye, për këtë shkak** etj.

Përkthim

Превод

Përktheni ndajfoljet e dhëna më sipër.
Преведете ги горедадените прилози.

Detyrë

Задача

Fjalitë e mëposhtme shkruani në fletore me shkronja të dorës.

Plotësoni ato me një nga këto ndajfolje:

mbrëmë, shumë, sivjet, bashkë, mirë, kudo, tepër, herët, përreth, fare, gjithmonë, vjet.

- ..... pashë në televizor një film.
- Ne shkuam ..... në shtëpinë e kulturës.
- Kjo shkollë ka nxënës ..... të mirë.
- ..... pamë njerëz të gëzuar.
- ..... për pushime do të shkojmë në det.
- Miqtë na pritën ..... dhe u kënaqën duke biseduar me ne.
- Dritani nuk ka ndryshuar .....
- Nëse ngrihesh ..... më zgjo edhe mua.
- Në këtë vend rriten më ..... arrat dhe mollët.
- ..... të sheh syri fusha plot me gjelbërim.
- Motra u martua ..... në verë.

Kujdesi për shëndetin tonë

Ndërlidhni me viza fjalitë me fotografitë përkatëse.

Поврзете ги со стрелки реченициите со соодветниите слики.

Kam temperaturë.

Kam grip.

Kam kollë.

Më dhemb fyti.

Më dhemb koka.

Aktivitet ndërveprues

Интерактивна активност

Merrni rolet e fotografive më lart dhe ushtroni sipas dialogut A dhe B. Mund t'i përdorni konstruktet e mëposhtme.

Преземете ги улогите на лицата од горенадените слики и вежбајте според дијалозите A и B. Можете да ги употребите дадените конструкции.

A

SONJA: Si je Goran?

GORANI: Nuk jam mirë.

SONJA: Çfarë ke? Ku po të dhemb?

GORANI: Po më dhemb koka.

B

BOJANI: Si je Jasmina?

JASMINA: Nuk jam mirë.

BOJANI: Ku po të dhemb?

JASMINA: Po më dhemb dhëmbi.

Si je (jeni)?

Nuk jam mirë.

Jam i sëmurë.

Kollitem.

Kam temperaturë.

Kam dhembje.

Kam të ftohtë.

Kam grip.

Nuk më

hahet.

pihet.

flihet.

rrihet.

Te mjeku amë

Lexo
Читај

МЈЕКУ: Urdhëro, Boban. Çfarë ke?

БОБАНИ: Nuk jam mirë, zoti mjek. Më dhemb fyt, koka, barku...

Më duket se po rrotullohet gjithçka rreth meje. Nuk kam fuqi as të qëndroj në këmbë.

МЈЕКУ: Tash ta shohim si e ke fytin.

Hape gojën. Obobo! Fyti është skuqur, kurse bajamet i ke të pezmatuara.

T'i shohim si i ke mushkëritë.

Merr frymë! Mos merr frymë!

Mirë, mushkëritë i ke në rregull.

A ke temperaturë?

БОБАНИ: Kam pak, por jo shumë.

МЈЕКУ: Mirë, tani po të shkruaj një recetë dhe përveç ilaçit, pi sa më shumë çaj me limon.

Pasuroj fjalësin tim

Го збогатувам мојот речник

mjeku amë - матичен лекар
nuk jam mirë - не сум добро
më dhemb fyt - ме боли грло
më duket - ми се чини
po rrotullohet - се врти
nuk kam fuqi - немам сила
qëndroj në këmbë - стојам на нозе
hape gojën - отвори ја устата
obobo - оф леле
është skuqur - е црвенет
kurse bajamet - додека крајниците
të pezmatuara - воспалени

si i ke mushkëritë - како ти се белите
дробови
merr frymë - диши
mos merr frymë - не диши
në rregull - во ред
a ke temperaturë - дали имаш температура
kam pak - имам малку
jo shumë - не многу
po të shkruaj - ќе ти препишам
një recetë - еден рецепт
pi sa më shumë - пиј што повеќе
çaj me limon - чај со лимон

Aktivitet ndërveprues

Интерактивна активност

Mësoni fjalët e shprehjet e mësipërme. Njëri e thotë në shqip, tjetri në maqedonisht. Pastaj anasjelltas: maqedonisht - shqip.

Научете ги горедадените зборови и изрази. Едниот ги изговара на албански, другиот на македонски. Потоа обратно: македонски - албански.

Detyrë Задача

Ç'duhet të bëjnë këta njerëz. Lidhni me vija gjendjen shëndetësore me këshillat e mjekut.

Что треба да направат овие луѓе. Поврзете ги со линија здравствената состојба со препораките на лекарот.

1. Më dhemb koka.

☐

2. Jam shumë i lodhur.

☐

3. Më dhemb dhëmbi.

☐

4. Më dhemb barku.

☐

5. Më dhemb fyti.

☐

6. Më dhemb kurrizi.

☐

7. Jam i ftohur.

☐

8. Kam kollë.

☐

☐ Mos ngre rëndë!

☐ Shko te dentisti!

☐ Pi aspirinë!

☐ Pi çaj me limon!

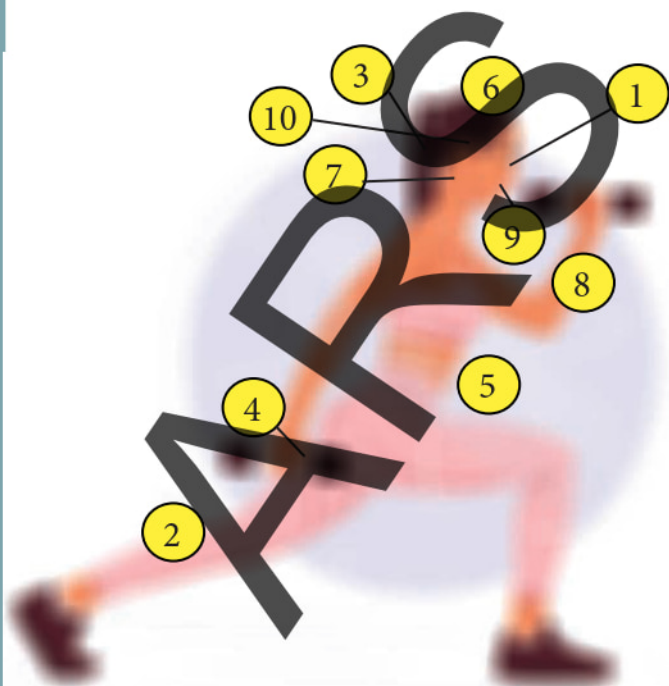
☐ Pusho!

☐ Pi shurup!

☐ Mos ha asgjë!

☐ Shko te mjeku!

Fjalëkryq Крстозборка

1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						

Përemrat pyetës

Përemri pyetës përdoret për të pyetur për frymorë e sende ose për tipare të tyre. Përemra pyetës janë: **kush?**, **cili?**, **cila?**, **cilët?**, **cilat?**, **ç'?**, **çfarë?**, **sa?** etj.

Përemri **kush?** përdoret për të pyetur për njerëz në numrin njëjës: Për shembull:

- **Kush** hyri në klasë?
- **Kush** i ka bërë detyrat?

Përemrat **cili?**, **cila?**, **cilët?**, **cilat?** mund të përdoret për të pyetur për njerëz, për kafshë dhe për sende.

Përemrat pyetës **ç'?**, **çfarë?** kanë gjithnjë të njëjtën formë.

Përemri pyetës **ç'?** shkruhet gjithmonë me apostrof, si:

Çfarë bën mësuesja? ose **Ç'** bën mësuesja?

Detyrë

Задача

Fjalitë e mëposhtme shkruani në fletore me shkronja të dorës.

Në vend të pikave vini përemrat pyetës **kush?** ose **cili?** **cila?**, **cilët?**, **cilat?**

- ..... do ta blejë këtë kostum?
- ..... është çanta jote?
- ..... nxënës reciton më bukur?
- ..... vajza mësojnë më mirë?
- Me ..... shokë do të shkosh në teatër?
- ..... ta bleu këtë kukull?
- ..... nga ju luan më mirë futboll?
- ..... pemë piqet në pranverë?
- ..... dhëmb po të dhëmb?
- ..... prej jush do të vijë me mua?

Hulumto

Истражи

Hulumto lidhur me përdorimin e përemrave pyetës në gjuhën shqipe dhe në gjuhën maqedonase.

Истражи во врска со употребата на прашалните заменки во албанскиот и во македонскиот јазик.

Te dentisti

Lexo

Читай

DENTISTI: Çfarë keni?

PACIENTI: Më dhemb një dhëmballë. Më la pa gjumë tërë natën.

DENTISTI: Cila dhëmballë të dhemb?

PACIENTI: Ja kjo.

DENTISTI: Të shoh çfarë ka. Kjo dhëmballë është e prishur.

Tash po e mjekoj e më vonë e mbushim.

PACIENTI: A duhet ta heq?

DENTISTI: Jo, mendoj se mjafton ta plumboj, por duhet të vish një ditë tjetër.

Pasuroj fjalësin tim

Го збогатувам мојот речник

te dentisti - на забелекар

më dhemb - ме боли

dhëmballë - катник

më la pa gjumë - ме остави без сон

tërë natën - цела ноќ

cila dhëmballë - кој катник

të dhemb - те боли

ja kjo - еве овој

të shoh - да го видам

çfarë ka - што има

kjo dhëmballë - овој катник

është e prishur - е расипан

tash po e mjekoj - сега ќе го лечам

më vonë - подоцна

e mbushim - ќе го полниме

a duhet - дали треба

ta heq - да го вадам

mendoj se - мислам дека

mjafton - ќе биде доволно

ta plumboj - да го пломбирам

duhet të vish - треба да дојдеш

një ditë tjetër - еден друг ден

Puno me shokun ose shoqen

Работи со другар или другарка

Mësoni fjalët e shprehjet e mësipërme. Njëri e thotë në shqip, tjetri në maqedonisht. Pastaj anasjelltas: maqedonisht - shqip.

Научете ги горенаведените зборови и изрази. Едниот ги изговара на албански, другиот на македонски. Потоа обратно: македонски - албански.

Parafjala

Parafjala është pjesë e pandryshueshme e ligjëratës që vihet para një emri, përemri ose numërori.

Përdorim më të shpeshtë kanë parafjalët:

nga, te, në, me, mbi, pa, nën, për, nëpër, prej, sipas, rreth, afër, larg, para, pas, prapa, poshtë etj

Për shembull:

- Jam **nga** Shkupi.
- Po shkoj **te** Petriti.
- Po shkoj **në** stadium.

- Po kaloj **nëpër** arë.
- Erdha **prej** Strugës.
- Po luaj **me** shokët.

Përkthim

Превод

Përktheni fjalitë e mësipërme.

Преведете ги горенаведените реченици.

Shkruaj në fletore

Пишувај во тетратка

Plotësoni vendet e zbrazëta me parafjalët: **ndaj, prej, në, para, brenda, pas, drejt, jashtë, larg, përtej, afër, rreth.**

Sonte do të takohemi ..... teatrit.
Genti del herët ..... shtëpie.
Ata kaluan ..... lumit Vardar.
Duhet të kemi kujdes ..... pleqve.
Nxënësit luajnë ..... oborrit të shkollës.
Besa qëndroi një kohë të gjatë ..... vendlindjes.

Në mbremje u mbledhën të gjithë ..... zjarrit.
Ata shëtishin ..... bregut të lumit.
Dyqani gjendet ..... fakultetit.
Ai libër ka dalë ..... përdorimit.
Agimi u nis ..... shtëpisë.
Ne mësojmë ..... shkollë.

Shkruaj në fletore

Пишувај во тетратка

Nënvizo parafjalët në fjalitë e dhëna.

Потцртај ги предлозите во долугадените реченици.

- Dardha bie nën dardhë.
- Pushimin e kalova te gjyshi në fshat.
- Në shkollë shkoj me autobus.
- Nëpër rrugët e qytetit qarkullojnë shumë makina.
- Larg sysh, larg zemrës.

- Autobusi nisat në orën 6.
- Zogjtë fluturonin prej dege në degë.
- Gjuha e huaj nuk mësohet pa gramatikë.
- Para shtëpisë është një kopsht me lule.
- Të gjithë u kthyen me kohë nga pushimi vjetor.

Hulumto

Истражи

Hulumto përdorimin e parafjalëve në gjuhën shqipe dhe në gjuhën maqedonase.

Истражи ја употребата на предлозите во албанскиот и во македонскиот јазик.

DIKTIM

Mbyllni librat dhe shkruajeni këtë tekst. Mësimdhënësi lexon ngadalë.

Mbani kujdes për shenjat e pikësimit.

Затворете ги книгите и пишувајте го овој текст. Наставникот го чита полека.

Внимавајте на интерпункциските знаци.

Shenjat e pikësimit

Интерпункциски знаци

- pikë - точка
- presje - запирка
- pikëpresje - точка и запирка
- ? pikëpyetje - прашалник
- ! pikëçuditje - извичник

- : dy pika - две точки
- ... tri pika - три точки
- vizë - цртичка
- ( ) kllapa - загради
- “ ” thonjëza - наводници
- ‘ ’ apostrof - апостроф

Ilaçi më i mirë

Lexo

Читай

Në një qytet një kohë të gjatë punoi një mjekje. Ajo kishte mjekuar dhe shëruar shumë njerëz, prandaj e donin të gjithë.

Një herë, kur u plak, shkuan ta shohin në shtëpi miqtë e saj.

- Mjekoje e nderuar, të lutemi na trego cili është ilaçi më i mirë për shërim?

Mjekja e urtë buzëqeshi e tha:

- Dielli, uji dhe ajri.

Hulumto

Истражи

Krahaso përdorimin e shenjave të pikësimit në gjuhën maqedonase dhe në gjuhën shqipe.

Спореди ја употребата на интерпункциските знаци во македонскиот и во албанскиот јазик.

TË USHQYERIT

Pasuroj fjalësin tim

Го збогатувам мојот речник

bukë - леб
patate - компир
domate - домати
vezë - јајца
qumësht - млеко
djathë - сирење
mish - месо
peshk - риба
rrush - грозје
mollë - јаболко
dardhë - круша
spec - пиперка
qepë - кромид
hudhër - лук
trangull - краставица
pemë - овошје
perime - зеленчук
drithëra - житарици

ujë - вода
ëmbëlsirë - благо
verë - вино
kos - кисело млеко
oriz - ориз
kripë - сол
mjaltë - мед
uthull - оцет
vaj - масло
fasule - грав
banane - банана
karotë - морков
ulli - маслинка
byrek - бурека
bizele - грашок
lakër - зелка
portokall - портокал
limon - лимон

Të ushqehemi shëndetshëm

Të ushqyerit me pemë, perime, bukë e prodhimet nga drithërat është më i shëndetshëm.

Krijo

Твори

Shkruaj emrat e ushqimeve që i konsumoni më shpesh.

Напиши ги имињата на продуктите кои најчесто ги консумирате.

Puno me shokun ose shoqen

Работи со другар или другарка

Mësoni emrat e produkteve ushqimore. Njëri e thotë në shqip, tjetri në maqedonisht. Pastaj anasjelltas: maqedonisht - shqip.

Научете ги имињата на прехранбени продукти. Едниот го изговара на албански, другиот на македонски. Потоа обратно: македонски - албански.

	KOHA E TASHME	KOHA E SHKUAR			KOHA E ARDHME
VETA		KOHA E PAKRYER	E KRYERA E THJESHTË	KOHA E KRYER	
HA					
UNË	ha	haja	hëngra	kam ngrënë	do të ha
TI	ha	haje	hëngre	ke ngrënë	do të hash
AI, AJO	ha	hante	hëngri	ka ngrënë	do të hajë
NE	hamë	hanim	hëngrëm	kemi ngrënë	do të hamë
JU	hani	hanit	hëngrët	keni ngrënë	do të hani
ATA, ATO	hanë	hanin	hëngrën	kanë ngrënë	do të hanë

	KOHA E TASHME	KOHA E SHKUAR			KOHA E ARDHME
VETA		KOHA E PAKRYER	E KRYERA E THJESHTË	KOHA E KRYER	
PI					
UNË	pi	pija	piva	kam pirë	do të pi
TI	pi	pije	pive	ke pirë	do të pish
AI, AJO	pi	pinte	piu	ka pirë	do të pijë
NE	pijmë	pinim	pinëm	kemi pirë	do të pijmë
JU	pini	pinit	pitë	keni pirë	do të pini
ATA, ATO	pijnë	pinin	pinë	kanë pirë	do të pijnë

Detyrë

Задача

Zgjedhoni këto folje në tri kohët themelore:

Променете ги овие глаголи во три основни времиња:

rri dhe di

Çfarë duhet të hamë?

Lexo Читай

Çdo gjë që ne e hamë dhe e pimë ndikon në trupin tonë. Ne kemi nevojë për lloje të ndryshme ushqimesh.

Mishi i shpezëve, i peshkut, bulmeti, pemët e perimet janë shumë të dobishme për organizmin e njeriut.

Në botë ka ushqim të mjaftueshëm për të gjithë. Disa hanë shumë, shtojnë shumë në peshë, saqë sëmuren, disa edhe vdesin. Nga ana tjetër, gati gjysma e njerëzve në botë janë të uritur, madje edhe vdesin nga uria.

Ushqimet e shpejta nuk janë të shëndetshme. Ato gatohen lehtë e me pak shpenzime, kanë shumë yndyrë e sheqer. Ushqimi i zier tretet më lehtë në stomak.

Pasuroj fjalësin tim

Го збогатувам мојот речник

ndikon - влијае

lloje - видови

të dobishme - корисни

botë - свет

peshë - тежина

gjysma - половина

të shëndetshëm - здрави

sëmuren - се разболуваат

të uritur - гладни

shtojnë - зголемува

vdesin - умираат

e shpejta - брзи

yndyrë - масти

tretet - се раствара

Detyrë

Задача

Përktheje tekstin e dhënë më sipër.

Преведи го горедадениот текст.

Shkruaj në fletore

Пишувај во тетратка

Shkruani në kolona disa emra të ushqimeve dhe të pijeve sipas llojit.

Во колони напишете ги имињата продуктите и пијалоците според видот.

produkte продукти	fruta (pemë) овошје	perime зеленчук	lëngje пијалоци	bulmete млечни производи
bukë	mollë	domate	ujë mineral	djathë

Konsumimi i ushqimit me rregull

Për shëndetin tonë është shumë i rëndësishëm të ushqyerit me rregull. Në ushqimin tonë nuk duhet të mungojnë pemët dhe perimet. Ato gjithmonë duhet t'i lajmë para se t'i hamë. Disa është mirë që t'i hamë me lëvore, sepse në të ka shumë vitamina.

Shëtitjet në natyrë dhe ajri i pastër i bëjnë mirë shëndetit tonë. Sporti e ndihmon shumë trupin tonë të jetë elastik dhe i zhvilluar mirë.

Shkruaj në fletore

Пишувај во тетратка

Rishkruaj dhe plotëso fjalitë e mëposhtme.

Препиши и пополни ги долудадените реченици.

- Të ushqyerit me rregull është shumë i rëndësishëm për _____.
- _____ nuk duhet të mungojnë në ushqimin tonë.
- Ato gjithmonë duhet _____ para se _____.
- Disa është mirë që t'i hamë _____ sepse në të ka shumë _____.
- _____ në natyrë dhe ajri i pastër i bëjnë mirë _____.
- Sporti _____ shumë _____ të jetë elastik dhe i zhvilluar mirë.

Në dyqan

Në familjen tonë, çdo ditë Elena e bën blerjen. Ajo, si zakonisht, shkon në dyqanin më të afërt. Shitësi quhet Besim. Ai është shumë i sjellshëm.

Lexojeni në role dialogun e mëposhtëm.

Elena: Mirëmëngjesi, zoti Besim!

Besimi: Mirëmëngjesi Elena! Urdhëro, çfarë dëshiron?

Elena: Dua 1 kg specia, 2 kg domate, 1 kg patate dhe 10 kokrra vezë. Dua edhe një shishe vaj, 2 kg sheqer, një kg kripë dhe 2 bukë.

Çfarë keni nga pemët?

Besimi: Kemi banane, rrush, mollë, dardha ... Çfarë do?

Elena: Dua 1 kg banane dhe 1 kg mollë. Më jep edhe një shishe ujë mineral. Sa bëjnë?

Besimi: Gjithsej bëjnë 900 denarë.

Elena: Ditën e mirë!

Besimi: Ditën e mirë, çupëz!

Të bisedojmë

Да поразговараме

1. Si quhet vajza?
2. Si quhet shitësi?
3. Ç'blen ajo nga produktet ushqimore?
4. Çfarë blen nga pemët?
5. Çfarë blen nga perimet?

По ти? А ти?

1. Kush e bën blerjen në familjen tuaj?
2. A shkoni shpesh në dyqan?
3. A është dyqani larg nga shtëpia?
4. Çfarë bleni zakonisht?

Puno me shokun ose shoqen

Работи со другар или другарка

Ushtroni në çifte. Imagjinoni se jeni në dyqan. Njëri le të bëhet shitës e tjetri blerës. Pastaj ndërroni rolet.

SHITËSI: Urdhëroni! Çfarë dëshironi?

JU: Unë dua ... (Një kilogram mollë, ...)

Sa bëjnë gjithsej? (Sa kushtojnë?)

SHITËSI: Gjithsej bëjnë ... denarë.

JU: Urdhëro! (Ia jep paratë)

SHITËSI: Faleminderit! Ditën e mirë!

JU: Ditën e mirë!

Numrat

Kujtohu

Потсети се

T'i përsërisim numrat.

Да ги повториме броевите.

0	zero	11	njëmbëdhjetë	20	njëzet	100	njëqind
1	një	12	dymbëdhjetë	30	tridhjetë		
2	dy	13	trembëdhjetë	40	dyzet		
3	tre	14	katërmëdhjetë	50	pesëdhjetë		
4	katër	15	pesëmbëdhjetë	60	gjashtëdhjetë		
5	pesë	16	gjashtëmbëdhjetë	70	shtatëdhjetë		
6	gjashtë	17	shtatëmbëdhjetë	80	tetëdhjetë		
7	shtatë	18	tetëmbëdhjetë	90	nëntëdhjetë		
8	tetë	19	nëntëmbëdhjetë				
9	nëntë						
10	dhjetë						

Detyrë

Задача

1. Numëroni me zë dritaret e klasës suaj.
2. Numëroni dhe thoni sa banka ka klasa juaj.
3. Numëroni gishtërinjtë e dy dyarvë.
4. Numëroni gishtërinjtë e katër duarvë.

Sa është ora?

Kujtohu

Потсети се

Puno me shokun ose shoqen

Работи со другар или другарка

NXËNËSI A: Sa është ora?

NXËNËSI B: Ora është ...

9 : 10

11 : 15

12 : 00

15 : 40

14 : 20

17 : 50

18 : 05

20 : 09

Punë në çiftë

Работа во парови

Varianti 1:

Një nxënës e thotë numrin në shqip, ndërsa tjetri e shkruan. Më pas ndërroni rolet.
Еден ученик го кажува бројот на албански, а другиот го пишува.
Потоа сменети ги улогите.

Varianti 2:

Një nxënës e shkruan numrin në fletore ose në tabelë dhe ia tregon shokut apo shoqes. Tjetri e thotë atë në shqip. Pastaj i ndërrojnë rolet.
Еден ученик го пишува бројот на тетратка или на табла и му го покажува на својот другар или на другарка. Другиот го кажува на албански. Потоа ги менуваат улогите.

Shkruaj në fletore

Пишувај во тетратка

Numrat e dhënë shkruani me fjalë.

Дадените бројки напишете ги со букви.

11 - _____
40 - _____
50 - _____
80 - _____
100 - _____

Aktivitet ndërveprues

Интерактивна активност

1. Mësimdhënësja përgatit aq fletëza sa ka nxënës në klasë. Në çdonjërin prej tyre shënon nga një operacion aritmetik (me numrat prej 1-20 dhe dhjetëshet deri më 100) dhe ua shpërndan nxënësve.

P.sh.: $4 + 5 =$ $15 - 8 =$ $5 \times 6 =$ $100 : 5 =$

2. Çdo nxënës e zgjidh detyrën dhe përgjigjet me zë. Fletëzat mund të merren nga nxënësit dhe të shpërndahen rishtas, duke mos ia dhënë të njëjtën fletëz asnjë nxënësi. Ata e kontrollojnë detyrën dhe e lexojnë me zë.

Çfarë hani në mëngjes?

VERA: Çfarë ha në mëngjes ti, Toni?

TONI: Zakonisht ha bukë me gjalpë e me mjalte ose reçel dhe pi një gotë qumësht.

Herë-herë ha vezë të fërguara me djathë ose me sallam dhe në vend të qumështit pi çaj. Po ti, Vera?

VERA: Unë nuk ha bukë në mëngjes. Kur zgjohe, pi një gotë me lëng frutash dhe nisem në shkollë. Mëngjesin e ha në shkollë rreth orës dhjetë. Shpesh ha byrek me mish ose sanduiç dhe pi një lëng frutash.

Përgjigjuni pyetjeve

Одговорете на прашањата

1. Çfarë ha Toni në mëngjes?
2. Çfarë pi?
3. Ç'bën Vera në mëngjes?
4. Ku e ha mëngjesin ajo?
5. Çfarë ha ajo në mëngjes?

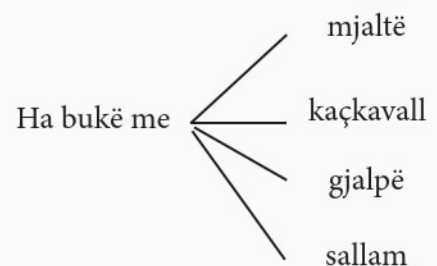
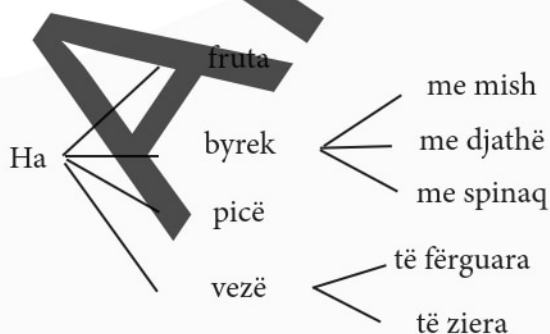
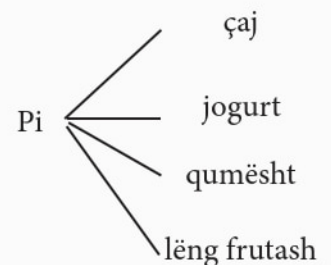
Bëhuni kreativë

Бидете креативни

Me ndihmën e skemës së mëposhtme, përgjigjuni pyetjeve.

Со помош на долудадената шема, одговорете на прашањата.

1. A hani mëngjes?
2. Ku hani mëngjes: në shtëpi apo në shkollë?
3. Në ç'ora hani mëngjes?
4. Çfarë hani në mëngjes?
5. Çfarë pini në mëngjes?
6. Çfarë hani në drekë?
7. Çfarë pini në drekë?
8. A hani darkë?
9. Çfarë hani në darkë?

Në restorant

Lubomiri me Katerinën hyjnë në restorant, gjejnë një tryezë të lirë dhe ulen. Mbi tryezë është lista e gjellëve, një kanë me ujë dhe kriporja. Lubomiri merr listën e gjellëve dhe fillon të lexojë me zë. Katerina dëgjon. Pas pak vjen kamerieri dhe mbi tryezë vë pjatat, gotat, lugët, pirunët, thikat dhe peçetat.

KAMERIERI: Urdhëroni! Çfarë dëshironi të hani për drekë?

LUBOMIRI: Mua më sillni një sallatë me domate e ullinj dhe mish qengji me pure.

Kam shumë uri.

KATERINA: Unë nuk dua mish qengji. Dua biftek viçi me patate të fërguara dhe një sallatë.

KAMERIERI: Çfarë doni të pini?

LUBOMIRI: Mua më sillni një gotë me raki rrushi dhe një shishe verë të bardhë me ujë mineral.

KATERINA: Unë dua një gotë me lëng pjeshke.

KAMERIERI: Po nga ëmbëlsirat, çdëshironi?

LUBOMIRI: Sillni dy pasta me krem e me çokollatë.

Pasi drekuan, Lubomiri ftoi kamerierin.

LUBOMIRI: Ju lutem, llogarinë.

KAMERIERI: Urdhëroni!

LUBOMIRI: Ditën e mirë!

Pasuroj fjalësin tim

Го збогатувам мојот речник

lista e gjellëve - мени

ullinj - маслини

kanë me ujë - бокал со вода

mish qengji - јагнешко месо

kripore - соларник

pure - пире

të lexojë me zë - да чита на глас

biftek viçi - телешки бифтек

kamerieri - келнер

patate të fërguara - пржени компири

Bisedë për tekstin

Разговор за текстот

1. Ku hyjnë Lubomiri me Katerinën?
2. Çfarë ka mbi tryezë?
3. Çfarë bën Lubomiri?
4. Po Katerina?
5. Çfarë vë mbi tryezë kamerieri?

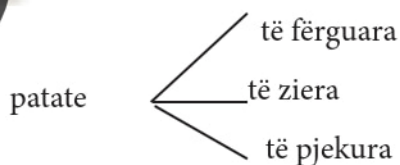
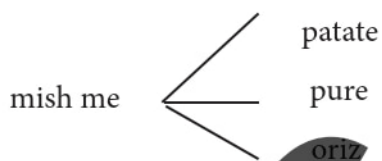
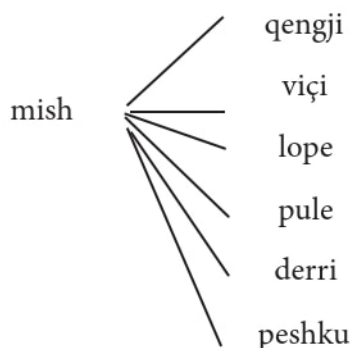
6. Çfarë merr Lubomiri?
7. Çfarë merr Katerina?
8. Çfarë marrin për të pirë?
9. Çka marrin nga ëmbëlsirat?

Pasuroj fjalësin tim

Го збогатувам мојот речник

kam uri = jam i (e) uritur
kam etje = jam i (e) etur
kam oreks = më hahet

s'kam uri = nuk jam i (e) uritur
nuk kam etje = s'jam i (e) etur
s'kam oreks = nuk më hahet

Detyrë

Задача

Thoni dhe shkruani emrat e kafshëve dhe shpesëve që i shihni në fotografi në trajtën e pashquar dhe të shquar.

Кажете и напишете ги имињата на животните и птиците кои ги гледате на слика во нечленувана и членувана форма.

Ëmbëlsira

çokollatë
tortë
bakllava
akullore
gurabije
pasta

Të bisedojmë Да поразговараме

1. A i doni ëmbëlsirat?
2. A hani shpesh ëmbëlsira?
3. Kur gatuani ëmbëlsira?
4. Çfarë mendoni për ëmbëlsirat. A janë ato të dobishme apo të dëmshme?
5. A keni ngrënë ndonjëherë bakllava?

Përkthim Превоd

Urdhëroni në byrektoren “Rinia”, që gjendet në Qendrën Tregtare “Çairçania”, për byrekë të nxehtë dhe të shijshëm.

Në supermarketin “Vjollca” mund të furnizoheni me artikuj të ndryshëm ushqimorë, pemë dhe perime të freskëta në çdo kohë.

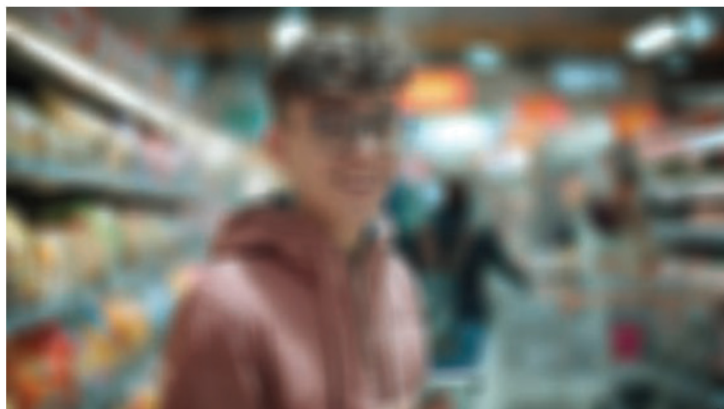
Bulmetorja “Tufa” me rastin e festës së Bajramit bën zbritjen e çmimeve të të gjithë artikujve të saj për 20%. Ejani dhe na vizitoni. Dyqani gjendet në Bit Pazar, në Shkup.

Nëse keni nevojë për mish viçi, qengji, mish të terur, sallam, suxhuk, qofte e gjëra të tjera, urdhëroni në mishtoren “Demi”, e cila gjendet përballë ambulancës “Shëndeti” në Tetovë.

Pse qeshi shitësja?

Për të qeshur

Насмеј се

Markon e vogël e dërgoi e ëma të blejë qumësht. Ai i tha shitëses:

- Ju lutem, më peshoni një kilogram qumësht!

- Shitësja buzëqeshi dhe u përgjigj:

Qumështi nuk peshohet, por matet.

Markoja u mendua pak dhe iu drejtua përsëri:

- Atëherë më matni një metër qumësht!

Shitësja qeshi përsëri.

Pse qeshi ajo?

Krijò

Твори

Shkruaj një gazmore në gjuhën tuaj amtare. Përktheje atë në gjuhën shqipe dhe ritregojë në orën e gjuhës shqipe.

Напиши еден виц на твојот мајчин јазик. Преведи го на албански и раскажи го на часот по албански јазик.

Fjalja dëftore dhe fjalia pyetëse

Vëreni vizatimin dhe lexojeni me kujdes fjalinë e mëposhtme.

Maksimi çdo të premte ndjek kursin e gjuhës shqipe në hapësirat e shkollës.

1

- Maksimi ndjek një kurs.
- Ai ndjek kursin e gjuhës shqipe.
- Kursin e ndjek çdo të premte.
- Kursin e ndjek në hapësirat e shkollës.

2

- Kush ndjek një kurs?
- Çfarë kursi ndjek ai?
- Kur e ndjek kursin?
- Ku e ndjek kursin?

Mendoni dhe përgjigjuni

Размислете и одговорете

- Çfarë shprehin fjalitë e kolonës së parë?
- Çfarë shprehin fjalitë e kolonës së dytë?

Kur tregojmë diçka, japim një informatë ose një mendim, përdorim **fjali dëftore**. P.sh. **Nxënësi mëson. Lulja është e bukur. Ne jemi fëmijë** etj.

Fjalja dëftore shqiptohet me intonacion të rrafshët. Në fund të fjalisë dëftore vihet pikë.

Kur pyesim për diçka që nuk e dimë, përdorim **fjali pyetëse**. P.sh.: **Kush është ajo? Si quhesh? Sa është ora? Ku është libri? Çfarë kemi mësuar sot? A je i sëmurë** etj.

Për të formuar fjali pyetëse, përdorim përemrat pyetës: **kush?, cili?, cila?, ku?, si?, çfarë?, pse?, sa?, a?** etj. Fjalitë pyetëse shqiptohen me intonacion ngjitës dhe në fund të tyre vihet pikëpyetje.

Shkruaj në fletore

Пишувaj вo тетратка

1. Lexoni me zë këto fjali. Rishkruani në fletore me shkronja të dorës dhe vini ku duhet pikën ose pikëpyetjen.

- Nëna përgatit një ëmbëlsirë
- A i bëre detyrat
- Kush erdhi
- Lulet çelin në pranverë
- Pse shkojmë në det
- Pushimet kaluan
- Ku është libri
- Në dimër bie borë

2. Fjalitë e mëposhtme rishkruani në fletore, duke i ndarë në dy grupe: në fjali dëftore dhe në fjali pyetëse.

- Libri është mbi bankë.
- Kush luan në oborrin e shkollës?
- Ne i dhuruam mësueses një tufë me lule.
- Si është lapsi?
- Kjo është pikturë e bukur.
- Çfarë është kjo?
- Linda me të motrën lexojnë në bibliotekë.

Përkthim

Перевод

Përktheni fjalitë e dy detyrave të mësipërme.

